

DRAUGAS

PERIODICALS
April 1, 2003
Vol. LXXXIV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
ANTRADIENIS - TUESDAY, BALANDIS - APRIL 1, 2003

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 03-31-03

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 63
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

JAV ortopedai savo patirtį dovanoja Lietuvai; Kalnųjai — legendomis apipintas kraštas; atsigauja „Suvalkija“.

2 psl.

Kviečiant į visapusišką asmenybės darną; žmonės ir tautos; nauja atkarpa: plunksninės kelnės.

3 psl.

Dekalogas — kelias į laisvę; garbinga kunigo sukaktis; Lietuvos gyventojų genocido aukų vardynas.

4 psl.

Lietuva — rinkos ekonomikos šalis.

5 psl.

Dėkojame: „Blue Baltic“ trečiasis projektas; o dabar — atvyksta į Čikagą „Trys panteros“.

6 psl.

Sportas

* Į Lietuvos futbolo metraščių įrašytas naujas istorinis puslapis: kovo 29-osios vakara Niurnbergo (Vokietija) „Frankenstadion“ arenoje Lietuvos komanda sužaidė lygiosiomis 1:1 su pasaulio vicečempionais vokiečiais ir pateikė vieną didžiausių staigmenų per savo gyvenimą. Per 40,000 Vokietijos futbolo aistrulių karštai palaikė savo mylimąsias, tačiau neliko skolingi ir maždaug 200 stebėjusių rungtynes lietuvių, atvykusių į Vokietiją pasikviesiant savo komandą. Pasak Lietuvos rinktinės vyriausiojo trenerio Algimanto Liubinskio, šios rungtynės neatspindėjo tikrojo komandų pajėgumo pasaulio populiariausioje 5-tajai, o lietuvių — 106-tajai vietai.

* Sydney olimpinio žaidynių čempionas Virgilijus Alekna sėkmingai pradėjo naują sezoną: Pietų Afrikos Respublikoje jis nusivie dą 64 m 62 cm, laimėjo pirmąjį tradicinių „Engen Summer“ varžybų ratą ir įvykdė olimpinį A lygio normatyvą.

* Vilniaus „Lietuvos telenekomo“ krepšininkės ketvirtus metus iš eilės tapo Baltijos moterų krepšinio lygos čempionatą nugalėtojomis. Devintojo čempionato finalinėse rungtynėse sekmadienį Helsinkyje vilnietės sutriuškino vietos „Panterit“ komanda 92:51.

* Lietuvos orientacininkas Marius Mažulis, atstovaujantis suomių klubui „Ika-lsten Nouseva-Voima“, laimėjo Danijoje vykusių tarptautinių orientavimosi sporto varžybų „Spring Cup“ naktines sprinto rungtynes. Ilgojoje distancijoje elito grupėje tarp 152 pagrindinių grupės dalyvavusių sportininkų III vieta iškovojo kitas lietuvis — Edgaras Voveris, atstovaujantis švedijos klubui „SofK Hellas“. Varžybose dalyvavo dauguma stipriausių pasaulio orientacininkų.

Lietuvos pažanga pranoko Tarptautinio valiutos fondo lūkesčius

Vilnius, kovo 31 d. (BNS) — Finansų ministrė Dalia Grybauskaitė ir Tarptautinio valiutos fondo (TVF) Europos antrojo departamento direktorius John Odling-Smee pirmadienį aptarė Lietuvos vyriausybės ir TVF Ekonominės politikos memorandumo baigiamojo rezultatus ir naujas bendradarbiavimo formas.

„Beveik neabejojame, kad ir memorandumo baigiamojo etapo rezultatai, ir galutinis pažangos vertinimas, kurį netrukus turėtų paskelbti TVF, bus palankūs Lietuvai“, sakė Dalia Grybauskaitė. Pasak ministrės, tikėtis teigiamų vertinimų leidžia Lietuvos ekonomikos pokyčiai ir jau anksčiau išsakyta TVF atstovų ir direktorių valdybos nuostata.

TVF direktorių valdyba kovo pradžioje pažymėjo, kad Lietuva pasiekė įspūdingų rezultatų, „pasaulinio ekonominio nuosmukio sąlygomis Lietuvos ekonomika pademonstravo atsparumą bei lankstumą“.

TVF valdyba pabrėžė, kad Bendrojo vidaus produkto (BVP) augimas, pagrįstas eksportu bei šoktelėjusia vidaus paklausa ir pasiekęs 5,9 proc., pranoko optimistiškiausius lūkesčius. Nukelta į 5 psl.

Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą (ES) sutartį nuo šiol galima perskaityti ir lietuviškai — ji skelbiama Europos komiteto interneto puslapyje (www.euro.lt), taip pat ją galima rasti dvilikoje valstybėje veikiančių Europos centru ir rajonų savivaldybių bibliotekose bei Europos komitete. „Stojimo sutartis yra teisinis Lietuvos, kaip visateisės narės, dalyvavimo ES veikloje pagrindas — čia įtvirtintos visos mūsų stojimo sąlygos, trejus metus trukusių derybų rezultatai“, sakė Sutartį pristatęs Europos komiteto generalinis direktorius Petras Auštrevičius.

Nuotr.: (Iš kairės) Europos komiteto (EK) generalinis direktorius Petras Auštrevičius, EK Integracijos strategijos departamento direktorius Darius Žeruolis ir EK vyr. specialistė Ona Kostinaite sutarties lietuvių kalba pristatyme.

Prezidentas telkia patarėjus tautinių mažumų klausimais

Vilnius, kovo 31 d. (BNS) — Baigiama steigti prie prezidento veiksianti visuomeninė taryba tautinių mažumų klausimais.

Apie tarybos tikslus, uždavinius ir sudėtį pirmadienį prezidentas Rolandas Paksas kalbėjosi su Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generaliniu direktoriumi Antanu Petrausku.

Kaip po susitikimo sakė prezidento patarėja Dalia Kuntaitė-Giedraitienė, prezidento programoje numatyta įsteigti nemažai visuomeninių tarybų, kurių viena yra skirta tautinių mažumų klausimams, tautinių mažumų politikai formuoti. Jos teigimu, taryba tiesiogiai informuos prezidentą apie tautinių mažumų ir išeivijos gyvenančių lietuvių problemas, derins šias klausimus užsiimančių žinybų veikla.

I tarybą nuspręsta įtraukti ir Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijų atstovus.

Nukelta į 5 psl.

linių direktoriumi Antanu Petrausku.

Kaip po susitikimo sakė prezidento patarėja Dalia Kuntaitė-Giedraitienė, prezidento programoje numatyta įsteigti nemažai visuomeninių tarybų, kurių viena yra skirta tautinių mažumų klausimams, tautinių mažumų politikai formuoti. Jos teigimu, taryba tiesiogiai informuos prezidentą apie tautinių mažumų ir išeivijos gyvenančių lietuvių problemas, derins šias klausimus užsiimančių žinybų veikla.

I tarybą nuspręsta įtraukti ir Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijų atstovus.

Nukelta į 5 psl.

teigimu, taryba tiesiogiai informuos prezidentą apie tautinių mažumų ir išeivijos gyvenančių lietuvių problemas, derins šias klausimus užsiimančių žinybų veikla.

I tarybą nuspręsta įtraukti ir Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijų atstovus.

I tarybą nuspręsta įtraukti ir Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijų atstovus.

Nukelta į 5 psl.

Irakas — ju negalima efektyviai panaudoti karo lauke, ir jie negali padaryti reikšmingesnio poveikio regioninei jėgų pusiausvyrai.

RUSIJA

Maskva. Rusijos ginklų eksportuotojai griežtai atmeta JAV kaltinimus tiekus Irakui prieštankines raketas „Kornet-E“. Specialistų vertinimu, „Kornet-E“ (pagal Vakarų klasifikaciją „AT-14“) yra viena efektyviausių kovos su tankais ir kita šarvuotąja technika priemonių.

Maskva. Rusijos kultūros ministras Michail Švydkoj pirmadienį perdavė JAV ambasadoriui Maskvoje Alexandr Vershbow Irakio teritorijoje esančių vertingiausių istorijos ir kultūros paminklų, kurie yra visos žmonijos turtais, sąrašą. Tarp keliasdešimties sąrašo nurodytu paminklų — senovės Babilono architektūrinis pastatymas bei kiti saugotini objektai, seni, 762 metus statyti. Uro, Uruko, Nipuro miestai ir pats Bagdadas.

Kanada pirmoji patvirtino NATO plėtrą

Ottawa, kovo 31 d. (BNS) — Kanada tapo pirmąja NATO valstybe, patvirtinusia Lietuvos ir dar šešių Rytų, Vidurio ir Pietų Europos valstybių prisijungimo prie sąjungos protokolus.

Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Giedrius Čekuolis, kuris yra vyriausiasis Lietuvos integracijos į NATO vadovas, pasveikino praėjusį penktadienį priimtą Kanados vyriausybės sprendimą, reikšdamas viltį, kad Kanados pavyzdžiu netrukus paseks ir kitos NATO narės.

Kanados ministras pirmininkas Jean Chretien pareiškė pasitenkinimą, kad jo valstybė pirmoji patvirtino protokolus, leisiančius Bulgarijai, Estijai, Latvijai, Lietuvai, Rumunijai, Slovakijai ir Slovenijai tapti NATO naremis. Jis pareiškė, jog „tai bus svarbus sąjungos žingsnis į priekį. Šios septynios valstybės drauge suteiks NATO daugiau pajėgumų, išplės geografinę aprėptį ir užtikrins saugesnę ateitį“.

Praėjusį trečiadienį Briuselyje pasirašytus protokolus jau pradėjo svarstyti ir JAV Senato komitetai. Manoma, kad Senatas juos galėtų patvirtinti per artimiausius 2-3 mėnesius.

Kai protokolai bus patvirtinti NATO valstybių parlamentuose, Lietuvos Seimas patvirtins protokolą dėl Lietuvos prisijungimo prie steigiamosios NATO sutarties.

Užbaigus šią tvirtinimo procedūrą, Lietuva taps pilnateise NATO nare.

Slovakijai ir Slovenijai tapti NATO naremis. Jis pareiškė, jog „tai bus svarbus sąjungos žingsnis į priekį. Šios septynios valstybės drauge suteiks NATO daugiau pajėgumų, išplės geografinę aprėptį ir užtikrins saugesnę ateitį“.

Praėjusį trečiadienį Briuselyje pasirašytus protokolus jau pradėjo svarstyti ir JAV Senato komitetai. Manoma, kad Senatas juos galėtų patvirtinti per artimiausius 2-3 mėnesius.

Kai protokolai bus patvirtinti NATO valstybių parlamentuose, Lietuvos Seimas patvirtins protokolą dėl Lietuvos prisijungimo prie steigiamosios NATO sutarties.

Užbaigus šią tvirtinimo procedūrą, Lietuva taps pilnateise NATO nare.

V. Landsbergis ragina pasiruošti vizų įvedimui Rusijos piliečiams

Vilnius, kovo 31 d. (Elta) — Rusijai nevykdytą savo įsipareigojimų, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininko, Seimo nario Vytauto Landsbergio nuomone, Lietuva turi būti pasiruošusi įvesti vizų režimą Rusijos piliečiams bei birželio mėnesį turėti ir visiškai parengtą vizų įvedimo variantą.

V. Landsbergis priminė, kad Lietuva yra susitarusi su ES iki liepos 1 dienos sutvarkyti kontroliuojamo tranzito klausimą. Tai, pasak jo, galėtų būti arba palengvinto tranzito dokumento forma, dėl ko buvo susitarta su tam tikrais įsipareigojimais Rusijai. Jei iki liepos 1 d. ji nepatvirtintų Rusijos ir Lietuvos valstybinės sienos ir nelegalių imigrantų grąžinimo

sutarčių, tuomet V. Landsbergis siūlo „nesitampyti su ta abejotina ir dar diskutuojama palengvinto tranzito dokumento formule ir įvesti Rusijos piliečiams visam pasauliui žinomas normalias tarptautines vizas, kokias seniai turi latviai ir estai“.

Pasak V. Landsbergio, „mes iš geros širdies esame patekę į klampynę“.

Konservatorių vadovas abejoja, kad Rusijos Valstybės Duma iki liepos 1 d. patvirtins Rusijos ir Lietuvos valstybinės sienos ir nelegalių grąžinimo sutartį. Jam susidare įspūdis, kad Rusija aiškiai yra nusiteikusi to nedaryti, o tėti „diplomatinius žaidimus“ ir kaltinti Lietuvą.

Vasaros laiko įvedimas turės dvejopą poveikį žmonių sveikatai

Vilnius, kovo 31 d. (BNS) — Laikrodžių rodyklių persukimas turės ir teigiamų, ir neigiamų padarinių — ilgiau gyvenant šviesiuoju paros metu, busime geresnės nuotaikos ir darbingesni, tačiau prie naujo laiko sunku praprasti vaikams ir nemigos kankinamiems žmonėms.

Kaip pirmadienį rašo dienraštis „Respublika“, Medicinos universiteto (VU) Vilniaus fakulteto docento Algio Abara-

vičiaus teigimu, laiko keitimas — stresas organizmui. Tačiau tai, kad įvedus vasaros laiką, pailgėja šviesios paros metas — teigiamas dalykas. Mediko manymu, laiko keitimas trikdo biologinį žmogaus laikrodį, tačiau mažina polinkį į depresiją ir mieguistumą. Patamsyje gamtiniai melatoninai — medžiaga, kuri sukelia mieguistumą. Šviesoje, anot A. Abaravičiaus, pagereja atmintis, darbingumas ir nuotaika. Nukelta į 5 psl.

Karas Irake. Įvykiai ir faktai

* JAV ir jų sąjungininkai sako, jog nesirengia veržliai pulti Irako sostinės, ir teigia, kad karas vyksta pagal planą. Jungtinio štabo viršininkų komiteto vadovas generolas Richard Myers sekmadienį pranešė, kad šiuo metu koalicijos pajėgos kontroliuoja jau 40 proc. Irako teritorijos. Jis pabrėžė, jog svarbiausias koalicijos uždavinys yra izoliuoti prezidento Saddam Hussein vadovaujamą Irako vadovybę, o ne greitai šturmuoti Bagdadą. „Mes tikrai nedarysime nieko, kas sukelia pavojų mūsų žmonių gyvybei... Ir mes neketiname kelti pavojaus taikiems Irako gyventojams. Mes busime kantrūs“, pridūrė jis.

* Irakiečių savizudžių išpuolių prieš JAV vadovaujamą pajėgas, siekiančias nuversti Irako prezidentą, bus daugiau, JAV televizijai ABC sake Irako premjero pavaduotojas Tariq Aziz. Jis teigė, kad užpulti žmonės turi

bės vadas, generolas Tommy Franks sekmadienį pareiškė, kad JAV vadovaujamą pajėgą šiaurės Irake sunaikino „teroristų būstinę“. Jis neįvardijo atakuotos grupuotės pavadinimo, tačiau Vašingtonas šiaurės Irake veikiančią grupuotę „Ansar al-Islam“, jungiančią kelis šimtus daugiausia kurdų kovotojų, kaltina cheminio ginklo gamyba padedant Osama bin Laden tinklui „al Qaeda“.

* Irakiečių savizudžių išpuolių prieš JAV vadovaujamą pajėgas, siekiančias nuversti Irako prezidentą, bus daugiau, JAV televizijai ABC sake Irako premjero pavaduotojas Tariq Aziz. Jis teigė, kad užpulti žmonės turi

Nukelta į 5 psl.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

ORTOPEDAI TRAUMATOLOGAI
SAVO PATIRTĮ DOVANOJA
LIETUVIAMS

J. VAIDELIENĖ

Kauno medicinos universiteto klinikų atstovė spaudai

Per tris savaites intensyviai stažuotės metu pavyko pamatyti naujausius JAV ortopedų traumatologų pasiekimus, atliekant artroskopines operacijas ir už visa tai esame dėkingi St. Peters ligoninės anestezijos medicinos seseriai Ginger Houghton, Amerikos oro pajėgų atsargos karininkui Robertui Dudai, išėjusios lietuviams ir jų pagalbininkams — suprantantiems medikų tobulinimosi būtinybę, — sako Kauno medicinos universiteto Ortopedijos ir traumatologijos klinikos gydytojai Rimtautas Gudas ir Laimutis Škikas.

Didžiausios Lietuvos gydytojų įstaigos Kauno medicinos universiteto klinikų ortopedai traumatologai R. Gudas ir L. Škikas tris savaites stažavo New York valstijos sostinėse Albany miesto sveikatos priežiūros įstaigose. Dvi savaites ortopedai traumatologai mokėsi St. Peters ligoninėje ir viena — „Kaulų ir sąnarių centre“ (Capital Region Ambulatory Surgery Center).

Džiaugiamės, kad mūsų norą profesškai tobulėti suprant daugelis žmonių, padėjusių mums atvykti ir suorganizuojusių viešnagę žymiose Amerikos ligoninėse, — sako ortopedai traumatologai R. Gudas ir L. Škikas, — norintys padėti „Saulutes“ atstovams Albany miesto St. Peters ligoninės medikai Ginger Houghton ir Amerikos oro pajėgų atsargos karininkui Robertui Dudai, bei visiems jų kelionės organizatoriams: lietuvių išeivių organizacijai „Lietuvos vyčiai“ (Knights of Lithuania), lietuvių išeivių organizacijai „Saulutė“ ir jos atstovai Andrei Tjūnelienai, organizacijai „Lithuanian Mercy Lift“ ir jos atstovams Edward ir Virginia Barkowski, Bernice Aviza bei IMEC. Labai daug Barkowski ir Bernice Aviza „Knights of Lithuania“ Lietuvos žmonėms, daug padeda ir Poly ir Edward Ziausys. Visi šie žmonės bei organizacijos aktyviai rūpinasi ir medicininės labdaros tiekimu Lietuvai.

Kauno medicinos universiteto klinikų ortopedų traumatologų stažuotės Jungtinės Amerikos Valstijose tikslas buvo įsisavinti šiuolaikines minimaliai invazines, tai yra artroskopinių operacijų metodus ir susipažinti su naujausiomis sąnarių ligų gydymo tendencijomis. Kol kas Lietuvoje ortopedijos traumatologijos sritis — minimaliai invazines (artroskopines) operacijas, yra mažiausiai išvystyta, o Jungtinės Amerikos Valstijose jau daugelį metų įgyvendinamos beveik visos šiuolaikinės ortopedijos traumatologijos naujos. Gydytojai R. Gudas ir L. Škikas pirmiausia pastebėjo, kad amerikiečiai turi ne tik itin modernią įrangą, bet ir yra tobulai įvaldę naujausias operacijų metodus. Ir nors Kauno medicinos universiteto klinikų medikai prisipažįsta, kad jie taip pat stengiasi neatsilikti ir pirmieji Lietuvoje įvaldė dalį naujausių minimaliai invazinių operacijų metodikų, deja, dar vis trūksta geros kairios artroskopinės įrangos.

Ortopedai traumatologai pastebėjo, kad daugelis operacijų, kurios Lietuvoje laikomos sudėtingomis, Amerikoje atliekant artroskopiskai atro-

do gerokai paprastesnės.

Stažuotės metu ortopedai traumatologai iš Lietuvos stebėjo įvairių sąnarių artroskopines operacijas: kelio, čiurnos, tačiau pagrindinis dėmesys buvo sukoncentruotas peties artroskopinėms operacijoms. Priežastis paprasta — peties traumą patiria daugiausia jauni, darbingo amžiaus žmonės. Ypač sudėtinga trauma peties išnirimas, kai ranka išnyra per peties sąnarį, o norint atstatyti, reikia kreiptis į medikus. Veliau žmogus negali visa jėga sportuoti, nes ranka nuolat išnyra ir sukelia daug nepatogumų, kliudančių normaliai dirbti. Lietuvoje pacientui, patyrusiam habitualinį peties išnirimą, atliekama tik atvira operacija. JAV gydytojai beveik visada, išskyrus retas išimtis, daro artroskopines operacijas. Rezultatai liudija, kad tokia operacija pasiteisina — artroskopinė operacija trunka vieną valandą, sparčiau gyja žaizda, lieka nedidelis randas, greičiau pradeda reabilitacija. Ortopedai traumatologai R. Gudas ir L. Škikas pirmieji Lietuvoje padarė kelias habitualinio peties išnirimo artroskopines operacijas, tačiau norint tobulėti reikėjo mokytis. St. Peterio ligoninėje per savaitę tokių operacijų atliekama apie dešimt, o „Kaulų ir sąnarių centre“ (Capital Region Ambulatory Surgery Center) iki dvidešimt penkių ir net daugiau.

R. Gudas ir L. Škikas turėjo progą stebėti paciento gydymą nuo pat pradžios, kai tik ligonis patenka pas ortopedus traumatologus, — kaip ir kokie atliekami tyrimai, kaip nustatoma ar reikalinga operacija, kaip jai ruošiamasi ir kada pradeda reabilitacija. JAV-se populiarūs ortopedijos dienos stacionarai. Pacientas atvyksta ryte, jam atliekama artroskopinė operacija, o vakare grįžta namo ir pagal specialią programą minkština išoperuotą galūnę.

Atliekant artroskopinę peties operaciją, didelis dėmesys skiriamas kokybiškam skausmo malšinimui. Pasak R. Gudo operacijos metu atliekamas interskaleninis blokas, sąnaryje paliekamas kateteris ir kaskart, pacientui jaučiant skausmą, suleidžiami skausmą malšinantys vaistai. Skausmas malšinamas nuolat, kad ligonis jo visiškai nejauštų ir jau pirmą dieną po operacijos pradėtų minkštinti galūnę. Sąnarys greičiau atgauna buvusį lankstumą, neatsiunčia, mažiau kyla komplikacijų. Jei skausmas malšinamas nepakankamai ir pacientas junta skausmą, per nervinius organizmo mechanizmus skausmas išplinta ir prireikia gerokai daugiau vaistų norint numalšinti skausmą.

Stažuotės metu nemažai dėmesio buvo skirta stebėti ir mokytis kelio sąnario kryžminio raiščio operacijų. Visame pasaulyje yra gana daug šių operacijų atlikimo metodikų, daug įvairių transplantų fiksavimo būdų. „Kaulų ir sąnarių centre“ (Capital Region Ambulatory Surgery Center) kur lankėsi lietuviai dirba 25 aukštos kvalifikacijos ortopedai traumatologai, kiekvienas turi savo specifinį braižą, todėl galejo stebėti visa

Artroskopinės peties sąnario operacijos metu gydytojai iš Kauno (pirmieji iš kairės): L. Škikas ir R. Gudas.

spektrą kelio sąnario kryžminio raiščio operacijų.

Pasak gydytojo R. Gudo, vien skaitant medicinos literatūrą, negali susidaryti išsamesnės vaizdo, kokia operacijos atlikimo metodika yra geriausia, stebėdamos operaciją, gali vertinti ir spręsti, kas yra progresyvu ir ką geriausia galima pritaikyti, operuojant pacientus Lietuvoje. Operacijos metu kelio sąnario kryžminio raiščio transplantantais fiksuojamas kelias būdais: tirpstantiais sraigtais, titanimais, įvairiomis kabutėmis. Amerikoje labai dažnai revizioms operacijoms naudojami alio-transplantantai. Gydytojai stebėjo čiurnos traumos raiščių plastikos operacijas. Tokios operacijos Lietuvoje daromos retai. Dažnai tokių traumų nepavyksta nustatyti, nes žmogus patempęs čiurną ne visada jaučia čiurnos sąnario mikro judesius. Kai patempama čiurna, koja stipriai ištinsta, atslūgus ištiniui žmogus nieko nejaučia ir vėl pradeda sportuoti. Nuolat kartojantis čiurnos sąnario panirimams pas gydytojus kreipiamasi per vėlavai, kai sąnarys būna susidėjęs ir padėti būna sunku.

Lietuviai ortopedai traumatologai R. Gudas ir L. Škikas stebėjo, kaip veikia Albany miesto traumų centras, aptarnaujantis ne tik Albany miestą, bet, esant būtinybei, ir New York regioną. Ant ligoninės stogo įrengtos dvi sraigtasparnių aikštelės. Atgabėję ligonį, jis nedelsiant vežamas į specialią palatą, kur atliekami visi reikalingi tyrimai ir tada ligonis perkeliamas į operacinę. Pavyzdžiui, iš avarijos vietos esančios maždaug 30 mylių nuo ligoninės pacientas per pusvalandį buvo atgabentas į ligoninės operacinę. Lygindami amerikiečių ir lietuvių darbą, gydytojai pastebėjo, kad traumatologijoje lietuvių specialistai gali lygiuotis su amerikiečiais, nes pacientams teikiama panašios kokybės pagalba.

Stažuotės metu įgytas žinias ortopedai traumatologai R. Gudas ir L. Škikas planuoja pritaikyti Kauno medicinos universiteto klinikoje, darydami daugiau artroskopinių operacijų. Bus bandoma keisti ortopedinių ligonių reabilitacijos programą. Gydytojams pavyko susitikti su daugybe amerikiečių gydytojų, kurie mokytų gydytojus artroskopinių peties sąnario operacijų.

Apsilankius JAV ir įgijus daug naudingos patirties, naiviai skamba artroskopinių operacijų priešininkų argumentai, esą tokios operacijos nepasiteisina, o efektyvesnės yra atviri atliekamoms operacijoms. Pasak R. Gudo ir L. Škiko, tokia nuomonė po kelių metų turėtų pasikeisti, artroskopinių operacijų metodikos nuolat tobulėja — gerės ir operacijų rezultatai. Gydytojai planuoja operacijų metu

dažniau dėti specialius implantus, kurie artroskopinių operacijų metu įdedami į ligoninį sąnarį, su jais fiksuojami minkštieji audiniai, kad neišnirtų žastas. Amerikiečių mokslininkai prognozuoja, kad po penkerių metų didžioji dalis ortopedinių operacijų bus minimaliai invazines.

Planuojama daryti kelio sąnario kryžminio raiščio operacijas, panaudojant alio-transplantatus. Iš JAV gydytojai parsivežė rekomendacijas (protokolus), kaip paimti, saugoti ir transplantuoti alio-medžiagą. Dažniau siūlysiame pacientams operuotis, esant čiurnos nepastovumui, mokslineis tyrimais įrodyta, kad, jei čiurnos raiščio plyšimas neoperuojamas, greičiau vystosi čiurnos sąnario artrozė. Laikomasi nuomonės, kad būtina sutvarkyti čiurnos nepastovumą.

Pasak R. Gudo, atliekant

Gydytojų L. Škiko ir R. Gudo stažuotė Amerikoje suorganizavo bei visapusiškai rėmė „Saulutės“ JAV Rytinio pakraščio atstovai Ginger Houghton (kairėje) ir Robert Duda.

KALNUJAI — LEGENDOMIS APIPINTAS
KRAŠTAS

Čia stovi dar baudžiavos laikais pastatyta bažnyčia. Kalnuose yra Juozo Tallat-Kelpšos tėvo kapas. Prie Andrijaus sodybos Antano Tallat-Kelpšos garbei pastatytas paminklas, nes jis Kalnuose dirbo mokytoju.

Ižymys Palendrių pilikalnis apipintas ne viena legenda. Žmonės kalbėjo, kad nakotimis po langais šokinėdavo liepsnelės. Augo ten medis, kuris buvo labai aukštas ir vidurdienį toli matydavosi jo šešėlis. Senoliai pasakodavo, kad ten, kur baigiasi šešėlis, yra lobis. Dabar jau nėra to medžio, liko tik kelmis iš kurio šokinėdavo liepsnelės. Ten, kur dabar pilikalnis, senovėje buvo didelis dvaras. Dvaro ponas buvo labai blogas žmogus, net žiemą baudžiaininkams liepė eiti kasti bulvių. Baudžiaininkai poną prakeikė ir kitą dieną dvaras prasmego su viskuo, kas jame buvo. Nuo tada pilikalnyje pradėjo vaidintis. Pasirodė dvaro pono dukterė. Mergelė turėjo ilgus plaukus ir buvo labai graži. Ji išlisdavo iš po žemių ir verkėdavo, nes negalėjo susisukuoti savo plaukų. Pamačiusi kokią žmogų, panelė prašydavo jai padėti

artroskopines operacijas, svarbu tiksliai nustatyti izometrinį tašką. Neužtenka vien gerai išdinti raištį ar prisiūti plyšusį peties sąnarį, būtina prisiūti ir įsodinti į tą vietą, kur jis ir privalo būti pagal tikrąją žmogaus anatomiją. Amerikoje mokslininkai nuolat išranda įvairias kompiuterines programas, kurių dėka kompiuteris gali tiksliai nustatyti kiekvieno paciento izometrinį tašką, į kurį reikia įsodinti raištį. Šiuo metu kai kuriose Amerikos klinikose jau atliekami tyrimai su specialiais robotais, kurie nustato izometrinį tašką, reikiamoje vietoje išgrežia kanalą, o chirurgai tik prižiūri ar gerai atlikta ir suka reikiamus sraigtelius į paruoštas vietas. Tokia naujovė yra tikras perversmas ortopedijoje, nes tai garantuoja labai tiksliai ir itin kokybiškai atliktą operaciją. Nuo šios artroskopinės operacijos sėkmės priklauso visa žmogaus biomechanika, jei nepavyks atstatyti normalios biomechanikos pagal kiekvieno žmogaus savitas ypatybes, pacientas visą gyvenimą negalės gerai ištieti galūnės. Deja, darant atviras operacijas gali įvykti klaidos, kai nematoma ir tik apytiksliai nustatomas izometrinis taškas. Artroskopinių operacijų metu chirurgas turi galimybę matyti net 10 kartų daugiau, negu atviro operacijos metu. Mokslininkai prognozuoja, kad po 5 metų artroskopinės operacijos bus masiškai daromos, naudojantis kompiuterinėmis programomis.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvitymų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavarės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu			
	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu			
	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administracijos — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisyta savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome prisiūti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

**DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA**
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kaltame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-6260. Jei reikalinga pagalba po darbo valandų, skambinti „pager“ numeriu 708-644-0074.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

**DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS**
4560 W. 103rd St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

„SUVALKIJĄ“ ŽADA ATSIGAUTI

Neseniai Čikago pasiekė naujas „Suvalkijos“ žurnalo numeris, nors paženklinas dar praėjusių metų data. Tai 2002 m. Nr. 2, nors metų laikotarpį turėjo pasirodyti keturi šio etnokultūros paveldo leidinio numeriai.

Kartu su šiuo žurnalu atėjusiam jo redaktoriaus Zėniaus Šilerio laiške yra paaiškinama, kodėl taip atsitiko. Problema, kaip atrodo, ta pati, kaip ir veliausias keleriais metais — pinigų stygius.

„Siūniu Jums antrąjį praieitų metų numerį, o parengęs spaudai esu trečiąjį, ketvirtąjį ir pirmąjį jau šių metų numerius. Deja, finansinės paramos kol kas nesulaukiau, tad negaliu nupirkti popieriaus ir atsilyginti už spausdintus darbus. Kai tik gausiu pinigų, tuojau vieną po kito išleisiu visus minėtus žurnalus. Vilniui, kad greitai! — taip viltingai rašo „Suvalkijos“ žurnalo redaktoriaus Z. Šileris laiške. Tas pats mintis jis pakartojo ir telefoniniame pokalbyje, pabrėždamas, kad jis nenori apvilni prenumeratorių ir Amerikoje gyvenančių ne taip gausių žurnalo rėmėjų.

Naujasis žurnalo numeris turi 64 puslapius, neskaitant viršelių, kuriuose puikuojasi fotografo Valentino Ulviečiaus spalvotos nuotraukos iš ciklo „Pasivaikščiojimas po teviškę“.

Tolimesniuose puslapiuose Jadvyga Jablonskaitė-Tarasienė rašo apie jos garsiusios Jablonskių šeimos narius. Juozas Kuckailis 125-ju gimimo metų proga atžymi žymųjį dailininką Antaną Žmuidzinavičių. Vytautas Grinius apžvelgia prof. Kazimiero Bie-liuko asmenybę, ryšium su šio 100 gimimo ir 10 mirties me-

tinėmis.
Žurnale yra Audronės V. Škuidaitės straipsnis „Gyvenimo kraitis: aš galiu“, skirtas „Draugo“ vyr. redaktorei Danutei Brazytei-Bindokienei jubiliejiniam gimtadieniui. Prie straipsnio yra suminėtos D. Bindokienės parašytos ar paruoštos knygos, kurių išskaičiuota 11.

Toliau rašoma apie 400 m. šventinčius Gražiškius, gražiškių kovą prieš okupantus 1946-1952 metais. Albinas Vaiciūnas pristato Gerdžiūnų miestelį, minintį 380-tą sukaktį. Taip pat yra pažymėta neseniai mirusi poetė Nijolė Miliauskaitė-Blazienė. Apie ją rašo Romualda Valiukevičiūtė-Žilinskienė, Zita Gražina Mazeikaite-Sajienė, Liuda Vilniūnė, Rimvydas Šilbajoris. Žurnale yra matoma visa eilė kitų įdomių rašinių, o be to ir nuotraukų. Tai išliekamosios vertės medžiaga, kuri niekada nepasens.

„Suvalkija“ galima užsi-prenumeruoti. Žurnalo adresas: „Suvalkijos“ redakcija, a/d 14, 4520 Marijampolė. Redaktorių galima pasiekti šiuo telefonu: 011-370-652-72-726. Žurnalo reikalais galima kreiptis į jo atstovus JAV — Angelę Barkauskaitę-Nelsienę ir Edvardą Sulaitį.

Beje, „Suvalkija“ pradėta leisti prieš 7 metus. Tirazas 1,000 egz. Iki šiolie pasirodė 27 numeriai. Kaip teigiama: „Suvalkijos“ žurnalas skiriamas Suvalkijai pagrazinti, laiko išbandymus atlaikiusioms dvasinėms vertybėms atskleisti, lyg ir pamirštiems arba šalikėn nustumtiems inteligentams atsiminti, pagaliau — visai pašeupų civilizacijai „pri-kelti“.

E. Sulaitis

ŽMONĖS IR TAUTOS

VYTAUTAS VOLERTAS

Protas su patirtimi

Gausiai sutinkame gerų žmonių ir stebimes jį įvairumu. Juodaodžiai, balti, raudonrasiai; afrikiečiai, išdidūs euroniečiai, keistuoliai amerikiečiai. Yra daug gerų žmonių įvairiausiose tautose, sėkmingose ir nesėkmingose, didelėse ir mažose. Todel nekeista, kai bičiuliaujasi geras arabas ir geras žydas, nesistebime, kai indas bendrauja su kiniečiu. Net prancūzas jau nuo doro vokiečio nebėga, ramus graikas su ramiu turku gali prie vieno stalo pietauti. Apie malonaus žmogaus tautybę dažnai net pamirštame teirautis.

Su tautų visumomis yra kitaip. Jos dažnai turi skirtingus atspalvius. Pavyzdžiui, nieko kita nežinant apie italą, jį spėjame esant geru dainininku tik dėl jo tautos sekmių muzikoje. Tuo pačiu išskirtiniu nusiteikimu vokiečių laikytume tvarkingą, bet griežtą. Lenkai yra susidare išdidžiai ir gal kiek nerūpestingų žmonių išpūdi. O lietuviai? Patys gerai apie juos žinome.

Iš tikrųjų nepažįstamam, pirmą kartą sutikdam asmeniui jo tautybę uždeda vienkia ar kitokią žymę. Tik vėliau, kai tą asmenį pažįstame ir sava (gal ne visada tinkamai) matais pradėdame jį vertinti, ta pirmoji žymė beveik visada išnyksta. Kai italas tampa artimu žmogum, visai nesvarbu, jei jis yra bebalis.

Kad žmogaus vertė tautybė turi mažai reikšmės, ne vienas patyrėme iš bolševikų tremtį pergyvenusių tolimoje Šiaurėje pasakojimų, kad ir ten atsirasdavo vietinių, rusų ir nerusų, besistengusių padėti. Ne vienas prieš Antrojo pasaulinio karo pabaigą, nuo sovietų kariuomenės bėges per Lenkiją, yra susilaukęs lenkų pagalbos. Vokietiją užplūdę begliai taip pat rasdavo suteikiančių pastogę, pasiūlančių duonos. Kad tautybė dažnai nieko nesako apie asmenį, geras ar blogas savybės, žinome ne tik protu, bet ir gyvenimo patirtimi.

Valstybė užgožia žmogų

Ne vienu atveju valstybė ir tautybė beveik sutampa. Štai Rusija ir rusai, Vokietija ir vokiečiai, Lietuva ir lietuviai, Lenkija ir lenkai. Šiais laikais išimčių Europoje beveik nėra. Aišku, abi Amerikos, Šiaurės ir Pietų, nuo Europos visiškai skiriamos. Todel ir suprantame, per Atlantą keliaudamas, karta subyra. Šitai ypač ryšku JAV politikoje, bandančioje

siūlyti (gal net primesti) pasauliui tokią pačią tvarką, kokios laikomasi šiame krašte. Kartais stebina ir amerikiečių savotiški diplomatiniai uždaviniai sprendimai. Valstybių interesai veikia tautų santykius ir skirtingų tautybių asmenų bendravimą. Prancūzai anksčiau į vokiečius žiūrėdavo šaltai žvilgsniais, austrai šnairuodavo į italus, arabai nemėgo ir nemėgsta žydų, lietuvių erzindavo lenkai ir rusai.

Kartais yra sumaišomos valstybės ir tautos sąvokos. Ir šiandien pasitaiko tautinių nesutarimų tarp lietuvių ir lenkų. Štai Vilnijos lenkų pastangos užgožti mokyklą, Lenkijos nesiskaitymas su lietuvių reikalais ir jų turtu Punsko krašte, priešiškos lenkų nuotaikos neseniai įvykusiam istorikų suvažiavime Lenkijoje. (Ten „pagarsėjo“ lietuvis istorikas L. Truska savo neapykanta partizanams.) Bet valstybinių pozicijų matome kitą pusę: Lenkijos parama Lietuvos pastangoms patekti į NATO, abiejų valstybių prezidentų vizitai ir revizitai. Šitai blaško nemalonius rūkus.

Lietuvių tarpe nuo seno dažnai apkalbami rusai ir Rusija. O paskutiniame metu ši tema išpopuliarėjo po amerikiečių „Williams“ bendrovės negražaus prekybinio viešėjimo Lietuvoje ir po rusiškosios „Jukos“ atsisėdimo ir anksčiau „Williams“ užimta suola. Baiminamasi, ar „Jukos“ netaps Rusijos įrankiu, kontroliuojančiu ne tik Lietuvos energiją, bet ir visą gyvenimą. Todel nestinga raminti ir pagądinimui Rusijos adresu, yra pagyrimų ir papeikimų Rusijos žmonėms. Kalbant apie rusus, užmetamas jiems netvarkingumas, nepakankamas kultūringumas ir net žiaurumas. Visa tai dažnai siejama su rusų elgesiu okupacijos metais. Antra vertus, teisinimai ir užtarimai kyla iš asmeniško ryšio, pabrėžiant sutiktų rusų draugiškumą, pomėgį dainai, mokslui ir panašiai. Čia ir vėl pabrėžiama, kad „blogų rusų“ vaizdą daugiausia atnešė jiems atstovavusi valstybė. Tačiau ir sukurti „gerieji rusai“ neįtikrina, kad visa Rusija pilna tik iš jų panašių šiltesnių žmonių.

Baimė ar kas kita?

Kai lietuviams prikašiojama, kad jie nemėgsta ar bijo rusų, priekaištai, ypač dėl baimės, turi pagrindo. Tačiau rusų nemėgimas ir jų baimė suprantami ne atskirų žmonių, bet tautinės visumos ir valstybės prasme. Lietuvą ir

Bostono Lietuvių Bendruomenės delegacija su gubernatorium Romney. Iš dešinės: Gintaras Čepas, Estera Sužiedelienė, Marius Žiaugra, gubernatorius, Kazys Adomkaitis, Rimas Veitas, Jonas Stundžia, Juozas Auštras.

lietuvių Rusija pakankamai priekankino ir apgavo, tad baimė virto beveik dorybe. Plešikams ir budeliams joks protingas asmuo durų neatvertė. Nuo skriaudėjų sukamasi šalin ir prielankumas jiems laikomas nenormalus. Rusiją Lietuva pažįsta jau daugelį šimtmečių. Senesnį istoriją šiandien jau priimama be emocijų ir kaip buvusi tikrovė. Istorijos kalba supažindina mus su carų muravjovais, su kazokais Kražiuose, su žandais valsiuose ir su iki šių dienų garso neprarandančiu Sibiru. Tai „susuktos“ kultūros laikotarpis, kai net spauda mūsų kalba uždraudžiama, svetima religija valstybinių kelių pėrmama, neleidžiama inteligentui savam krašte įsidarbinti.

Caro šeima sušaudoma, budeliai vietoje Rusijos sukuria Sovietų Sąjungą, su nepriklausomybe atgavusia Lietuvai nepuoliama sutartį pasirašiusia. Bet ta sutartis galioja tik iki patogaus laiko, kai Kremliuje nusprendžiama Lietuvą okupuoti. Plaukia melas po melo, lyg bangos jūroje. Melas buvo patį sutarties. Melas buvo apkaltinimai Lietuvai, kad ji kankinusi sovietų kareivius. Melas buvo, kad po 1940.06.15 okupacijos niekas nesikeis. Melas buvo ūkininkams, kad jų ūkiai nebus liečiami. Melas buvo gyventojams, kad jie galės saugiai tvarkytis.

Po sovietijos, Snieckaus ir kitų Lietuvos išdavių melų atėjo areštai, įkalinimai, egzekucijos, tremimai ir jau nuo carų pažįstamą Sibirą. Ir kas tai vykdė? Ką kokie sovietai? Tai šimtai tūkstančių rusų darbuotojai, padedami sribų. Rusai trėmė, rusai Lietuvą valdė, rusai Lietuvos miškus šukavo, rusai Sibire tremtinių lageriuose kankino. Ar tai jie vykdė savo noru? Daugiausia verčiami. Bet šiandien jie, mūsų skausmo ir kančių priežastininkai, neprisimenami

kaip draugai.

Sovietų Sąjunga vėl vadinas Rusija, vėl yra „taiki“ Lietuvos kaimynė. Sovietijos ir komunizmo simpatikai nori, kad visa Lietuvos ir Rusijos istorija būtų pamiršta, nes budeliai, esą, kartu buvę ir Lietuvos rezistentai bei geradariai... Tačiau į šias kalbas daug kas atsiliepia iš Karaliaučiaus krašto, iš Baltarusijos, iš Latvijos: budeliai po dešimties ar daugiau metų tremties grįžusiems neleidė Lietuvoje apsigyventi. Neleido tie rezistentai... (Tiesa, ne visi komunistai buvo Lietuvos piktdariai.)

Lietuvos ir Rusijos santykių istorija yra tokia sunki ir jos aukštyn kojom apversti nepajęgs joks keistuolis istorikas. Be to, ir šiandien iš Maskvos ateina Lietuvai įvairūs spaudimai. Nepasirašoma sienų sutartis, reikalaujama visiškai laisvo transporto per Lietuvą į Karaliaučiaus sritį, Rusijos pinigai — jei tai teisybė — veliai prezidento rinkimuose, o ponas Žirinovskis, politikas ir žiaurus juokdarys, rengiasi visą Lietuvą nupūsti į Baltijos jūrą.

Yra sunku atsukti šimtmečių priešui antrą žandą. Dera palaukti, kol priešas apsimrams, atves ir taps doru kaimynu. Tada gal ir žandą lengviau užgaus.

Ar Rusijai įmanoma pakeisti? Turbūt. Jei JAV prezidentas George W. Bush viliasi demokratijon išprausti arabus, su rusais turėtų sektis lengviau. Juk tai pusiau europietiška tauta. Gal už pusimčio metų Rusija ir rusų tauta bus Lietuvos gerasis kaimynas, nors šiandien Lietuvos saugumas reikalauja atsargos ir budėjimo. Nereikia purkštauti ir pyktis, bet glėbesčiuoti yra pavojinga. Būg, kad nepasmaugtų.

Rusas žmogus gali būti vienoks, gali būti kitoks. Lietuvoje yra nemažai piliečių ru-

sų, „vienokių ir kitokių“, nemažai bičiulių ir bendradarbių. Ir praėity yra buvę žymių rusų. Lietuvai gera padariusių. Tačiau Lietuva turi 1940 metų pamoką: ne vienas tarp lietuvių nuo senovės gyvenęs „bičiulis ir bendradarbis“, okupantų pakalbinatas, nuėjo okupantui talkinti.

Pamokas užmiršta tik blogi mokiniai. Tačiau tik keistuolis, kartą nusvilęs pirštą, visą gyvenimą bijo ugnies. Geri mokiniai nėra keistuoliai. Lietuva ir lietuviai po Rusijos ir rusų „auklėjimo“ privalo suprasti, kas yra bičiulystė, kas yra atsarga.

TRUMPAL...

• **Alytus.** Vasario 16 d. įvyko pirmasis Tarptautinės veikliųjų vyrų bendrijos Alytaus skyriaus susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 30 vyrų. Svečiai iš Kauno pasakojo Tarptautinės veikliųjų vyrų bendrijos atsiradimo istoriją ir supažindino su jos veikla pasaulyje ir Lietuvoje, gausiai liudijo Dievo veikimą savo gyvenime. Buvo meldžiama Šventosios Dvasios išliejimo, dvasinio ir fizinio išgydymo, dvasininkų tarnavimo. Prie arbatos puodelio kauniečiai pasidalijo praktiniais patarimais apie bendrijos skylių steigimo tvarką, organizacinę struktūrą bei veiklą. Alytaus šv. Kazimiero parapijos klebonas maloniai sutiko leisti nuolat naudotis parapijos namų patalpomis bendrijos narių susirinkimams, kurie atviri visiems vyrams.

• **Klaipėda.** Vasario 26 d. šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje apie karmelitų dvasinumą pasakojo tėvai karmelitai iš Anglijos ir Airijos: Michaelis O'Neillas, Johnas Keabesčiuotis yra pavoja. Būg, kad nepasmaugtų.

Rusas žmogus gali būti vienoks, gali būti kitoks. Lietuvoje yra nemažai piliečių ru-

DRAUGAS, 2003 m. balandžio 1 d., antradienis

3

Danutė Bindokienė

Kviečiant į visapusišką asmenybės darną

I knygų lentyną šiomis dienomis įsirikiavo dar vienas knygos „Kvieslys sveikatos“ tomas. Visi vienodais viršeliais, tuo pačiu pavadinimu, tik antrinės antraštės nusako kiekvieno temą — visus jungia rūpestis žmogaus kūno bei dvasios sveikata, pasiekiamą per visapusišką asmenybės darną. Ir, atrodo, tai dar ne paskutinis tomas, dar eilė neužsibaigusi. Tuomet nejučiomis pagalvoji: kokio darbštumo tai asmuo, jau peržengęs 90-ąjį savo gyvenimo slenkstį, vis dar veiklus, stebintis lietuviškojo gyvenimo tėkmę, besisielojantis, kai jos vagoje atsiranda kliūčių — tiek pačių žmonių, tiek pašalinių įtakų sukeltų.

Kas gi nepažįsta arba nėra girdėjęs apie dr. Joną Adomavičių? Nors jis gyvena Čikagoje, bet savo gerų darbų, artimo meilės ir dosnumo dėka plačiai žinomas ir šiame krašte, ir Lietuvoje. Dr. Adomavičius — ne tik filantropas, bet ir gydytojas. Jis visuomet patiria, kad pats žmogus daugiausia yra atsakingas už savo fizinę, o juo labiau dvasinę sveikatą: fizinės sveikatos būklė tampriai susijusi su dvasine, vieną nuo kitos atskirti tiesiog neįmanoma ir, vienai susilubavus, ne tik stiprybės, bet ir jo sulošinimo priežastį reikia ieškoti kitoje.

Savo teorijų bei praktinių patarimų dr. Adomavičius niekuomet neslepė, skleidamas juos per lietuvišką spaudą, radiją ir organizacijas, ypač ALVUDĄ. Su nedidele pertaika jis ypač reikškesi ir tebesireikia „Drauge“. Už tai mes esame dr. Adomavičiui nuoširdžiai dėkingi.

Kiek jo patarimai padėjo žmonėms, galbūt niekuomet niekas negalės apskaičiuoti, bet viena aišku: šio gydytojo žodis visuomet skaitomas ir juo pasitikima. Tai pirmine priežastimi, kodėl jo patarimai padėjo daug ir apie viską. Jokia tema jam nebuvo neįdomi: jeigu yra nusiskundimų, yra ligų, tai apie jas ir reikia kalbėti, rašyti, reikia jas gydyti.

Kartais tuose sveikatos patarimų straipsniuose pasakoma ir daug nemalonių tikrovių, kurios žmones nerūnėtų girdėti. Dr. Adomavičius niekuomet neturėjo

kantrybės tinginiams, nusi-penėjusiems, pataikaujan-tiems savo kūno igeidžiams, išklimpantiems į kivičius, nesutarimus. Jis dažnai bara pensininkus, kurie laiką praleidžia be darbo, apkalbėdami, įtarinėdami savo bendruomenės narius. Aštrių žodžių tenka ir rūkantiems, geriantiems, per daug riebiai valgantiems, nesirūpinantiems savo artimu. Čia neaplenkiami nei pasauliečiai, nei dvasininkai, todėl šio gydytojo patarimai nekuriems mūsų visuomenės nariams yra labai kartūs vais-tai.

Dr. Adomavičius nieko nereikalauja, nieko nepatiria, ko pats nedaryti. Nepaisant, kad jau peržengęs 90-uosius savo amžiaus metus, jis atidžiai stebi lietuviškojo gyvenimo eigą, dažnai pats dalyvauja įvairiuose renginiuose ir dosniai remia kultūrinius užmojus, jeigu jie tikrai paramos verti. Jis yra gilias patriotiškas, siejosi Lietuvos reikalais. Kiek yra paaukojęs partizanams, mokykloms, sergantiems, vargstantiems tėvynei! Kiek padėjęs neseniai į šį kraštą atvykusiems, suteikdamas pirmąją pastogę, patarimą, palengvindamas įsilieti į gyvenimą naujoje šalyje. Tačiau jis nepripažįsta dykduonių, tvirtindamas, kad per lengvai gaunama pagalba nevartina — tai žmogų pažemina, kelia nepasitikėjimą savimi, o kartais net neapykantą, pagalbą teikiančiam.

Asmenybės ugdymas, jos darnumas, visapusiškas teigiamas išsivystymas nuo pat kūdikystės — yra dr. Adomavičiaus nuolatinė straipsnių tema. Kartais kai kas net suabejoja, ar jis pats savo patarimų laikosi. Mat, retkarčiais pernešę aštriai susidėję reaguoja į kai kuriuos mūsų visuomenės veiklos ar elgesio aspektus, o prašančiam pagalbos tariai atsuka nugarą. Bet, jeigu taip ir atsitinka, dr. Adomavičius turi gerą priežastį: žmonėms, mėginantiems išnaudoti jo gerasiūdumą, daktaras ne krislelio kantrybės neturi.

Apie didžius savo visuomenės ir lietuvių tautos žmones mėgstame daug rašyti, kalbėti, kai jų jau nebėra mūsų tarpe. Dr. Adomavičius per savo gražų gyvenimą stasė sau nedylantį paminklą: ir žodžiais, ir darbais. Jo „Kvieslys sveikatos“ tomai yra tik to paminklo dalis. Tikimės dar ilgai naudotis jo patirtimi ir patarimais.

PLUNKSNINĖS KELNĖS

JONAS KUČINSKAS

Nerami buvo 1944 m. vasara Lietuvoje. Komunistai sugrįžta! Vilnius jau jų rankose, o Kaune girdisi patrankų šūvių garsai. Miškų departamente, kur aš dirbau, didelis sujudimas. Išgyvenę vienerius metus komunistų valdžioje, mažai kas norėjo ir vėl su jais susitikti ir gyventi jų teroro baimėje. Reikia pasitraukti. Žinoma, tik laikinai! Juk trys „didieji“, Atlanto Chartoje, pažadėjo po karo ir vėl grąžinti nepriklausomybę visom buvusiom laisvom valstybėm.

Užrakinau rašomojo stalo stalčius, raktą padėjau ant stalo ir apleidau savo darbavietę su viltimi netrukus vėl ten sugrįžti. Su žmona (vėliau rašysiu Julė) persikėlėm į Marijampolę, kur mano sesuo

turėjo namelį. Ten ir prisiglaudėm.

Ir Marijampolėje nebuvo saugu. Bėgom nuo komunistų, o papuolėm į nacių nagus. Vokiečiai, po nesėkmių fronte ir nepavykus sumobilizuoti Lietuvos jaunimo į jų dalinius, buvo piktai ir gaudė žmones prieštankiniams groviamis kasti. Aš turėjau pažymėjimą, kad miškuose svarbų darbą dirbu ir buvau neliečiamas, o Julė to neturėjo.

Kartą pamatė, kad žandara suka į mūsų gatvę. Aišku, jų tikslas — gaudyti žmones. Julė greitai atsigulė į lovą, koją apsuoko rankšluosčiu ir nudavė sergancią. Į kambarį įžengė du žandarai ir pamatė „krank“, tik nusikeikė ir greitai išėjo. Išėidamas lietu-

vis policininkas prasiarė: „Ši kartą išsisukai laimingai, bet kitą kartą kažin ar pasiseks; būk atsargi“.

Marijampolės miesto meras, norėdamas pristabdyti žmonių gaudymą, su vokiečiais susitarė pasiūsti vienai savaitei savanorių grupę. Priešingum ir mes su Julė. Išėjome dainuodami. Tikėjome, po savaitės sugrįžti ir su pažymėjimais, kad jau atidirbta, žandary daugiau nebijosim. Tačiau stipriai apsirikom. Į Marijampolę daugiau jau nesugrįžom. Neilgai ir tuos grovius kasėm — vos tris dienas. Vieną rytą pamatė, kad mūsų prižiūrėtojai — vokiečiai kažkur dingę. Paaiškėjo, kad rusų kariuomenė pasistūmėjo žymiai pirmyn, užėmė Marijampolę ir slenką mūsų kryptimi. Nenorėdami su jais susitikti, pasitraukėm arčiau Vokietijos sienos. Porą savaičių ten ir klaidžiojom, kaip žmo-

nės be vietos. Nakvojom kur papuola — kartais rugių gubose, kartais šieno. Visi gyvenimo savais rūpesčiais ir žmonės be vietos niekam nerūpėjo. Maisto gaudavom pas ūkininkus, kiti net ir to atsakydavom. Sunkios buvo dienos!

Kartą, sėdėdami ant griovio kranto, pamatė mano studijų draugą Fredą — Klaipėdos krašto lietuvių — vežantį į susirinkimo punktą javų duoklę. Jis Vokietijos pasieny tvarkė vieno repatrianto ūkį. Ten ir mus su Julė pasiėmė. Čia jau padariau įsikūrimą.

Laikui bėgant, vokiečių komendantas, sužinojęs, kad mes su Fredu miškininkai esam, iš ūkio iškraustė ir nugabeno arčiau Vištyčio, šeimą patalpino pas ūkininkus, o mums su Fredu įsakė organizuoti medžio anglies gamybą. Čia jie ruošėsi žiemoti ir medžio anglis buvo reikalinga karininkų bunkeriu apšildy-

mui. Ji gerai dega, gerai šildo, bet neduoda dūmų, tuo būdu prieš žvalgybai sunkiau su-sekti bunkerio vietas. Buvo kertamas Vištyčio ažuolynas, gaminamos malkos ir kraunamos į tam tikrus kūgius, kurie apdengiami velenomis, kad oras neprieitų, tik maža anga paliekama uždegimui. Taip pridengtos malkos neliepsnojė, bet tik rusena — medienos organinės dalys išsina į orą, o palieka tik anglis.

Laimė, kad neilgai čia teko darbuotis ir Vištyčio ažuolynas nebuvo išskirtas. Vieną ankstyvą rytą, su Fredu išėjė į darbą, pamatė nepaprastą vaizdą. Prabilo „katiušos“, šimtai lėktuvų metė savo krovinius. Nuo dūmų ir dūmų aptemo saulė. Tuojau supratom, kad čia ne manevrai, o rusai puolė vokiečių pozicijas ir veržiasi jau į Vokietijos žemę. Greitai parbėgom namo. Fredas turėjo arklį ir nedidelį

vežimėlį, dviejų metų sūnų ir kūdikio laukiančią žmoną. Greitai išsidosino savo žmoną į tą vežimėlį, o Julė pagriebė Raimunduką ir, drauge su vokiečių kariuomene, pasileidom pirmyn. Peržengė sieną ir atsidūrėm jau vokiečių žemėje. Kilo mintis, ar kada nors teks ir vėl sugrįžti į numylėtą Lietuvą. Po kelių dienų nuo kariuomenės atsipalaidavom ir patraukėm gilyn į Vokietiją. Tolumoje patrankų garsai vis tebesigirdėjo.

Pakeliui vaizdas bausis. Visur tuščia, jokio žmogaus. Laukuose daugybė juodmarčių karvių, jos pertvinke babilia, niekas jų nešmeltžia. Būriai žasų, kaulių slankiojo apie namus. Taip skubėta, kad net indai pasilikę ant stalo. Turtingi buvo Rytprasių ūkininkai. Gražios sodybos, derlingi laukai. Jau pradžia lapkričio, šaltoka. Mes išėjom tik su vasarine apranga. Ji mažai

šildo ir baigia jau susidėvėti. Nejaugi teks sušalti svetimoje žemėje. Ką daryti?

Čia jau tenka papasakoti apie plunksnines kelnės. Keistai skamba, bet tokios buvo. Aš jas dėvėjau. Pasitraukusių vokiečių tuščiuose namuose buvo palikta daug vilnonių apklotų, paklodžių, pagalvių. Julė sugalvojo jas panaudoti šiltesnei aprangai pasigaminti. Iš apklotų pasiuvė kelnės, iš paklodžių padarė jam pamušalą, tarp jų prikišo plunksnų ir viską susiuvė, kad plunksnos neišsklidytų. Išėjo stiprios ir šiltos kelnės. Tokias pat kelnės ir sau pasiuvė, tik plunksnų į jas nekišo. Pasiuvo ir striukę. Šaltis jau mūsų nebaugino. Fredo šeimą savo vežimėlyje turėjo šią šiltesnio. Taip „pasipuošė“, traukėm tolyn. Su tokia apranga, jau ir šiauduose galėjom gerai išsimiegoti.

Bus daugiau

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

DEKALOGAS — KELIAS Į LAISVĘ

ARKIVYSK. SIGITAS TAMKEVIČIUS

Šventojo Rašto Išėjimo knygoje yra parašymas, kaip Dievas išrinktajai tautai, einančiai iš vergovės į laisvę, davė Dekalogą — dešimt įsakymų. Neturėk kitų dievų, tik mane vieną, melagingai neliudyk, švesk šabą, gerbk tėvą ir motiną, nežudyk, nesvetimauk ir kt. Dekalogas, pažodžiui išvertus, reikštų „dešimt žodžių“. Tie dešimt žodžių — tai Kūrėjo nubrėžtas kelias laisvam ir protingam kūriniui, tai programa, skelbianti, ką reikėtų daryti ir ko vengti, siekiant išlikti laisvu ir garbingu Dievo sūnumi ar dukra. Dekalogo įsakymai yra tiesiog įrašyti žmogaus prigimtyje, todėl juos galima vadinti prigimtiniu įstatymu, tačiau po gimtosios nuodėmės tas įstatymas kartais miglotai suvokiamas. Žmonijos istorija buvo pilna bandymų Dievo įsakymus atvesti ar pakeisti kitais, — mūsų laikmetis nėra išimtis. Tačiau kiek kartų žmonės atmesdavo Dekalogą, tiek kartų vietoje siektos laimės nusikaldavo sunkias nelaisvės grandines. Į Egipto vergovę patekusių Dievo išrinktoji tauta yra tarsi simbolis nuodėmės pavergtos žmonijos, o josėjimas į laisvę ir Dekalogo priėmimas primena ir mūsų dvasinio išsilaisvinimo kelią, kuriuo turime nuolat eiti.

Penkiasdešimt metų išgyvenę totalitarinio režimo sąlygas, turėtume geriausiai suprasti, kokia nelaimė atvesti Dievo įsakymus. Mes buvome verčiami garbinti ne Dievą, bet pančius atnešusios partijos vadus. Totalitarinė sistema griovė pagarbą ne tik Dievui, bet ir tėvams, brangiems savo religines ir tautines šaknis. Milijonų įkalintų, ištremtų, kankintų ir nužudytų, visiškai nekaltų žmonių likimai reiškė, jog žmogus laikomas niekingu šapeliu, kurį galima iššluoti, jeigu jis maišosi po pavergtųjų kojomis. Kai iš žmonių buvo atimta nuosavybė ir įteisintas neteisėtumas, tai ugdė žmones jokių ribų nepaisanti nesąžiningumą. Atmetus Dekalogą buvo ugdomi ne laisvi, bet totalitarinei sistemai paklusnūs žmonės.

Dvasioje giliai sužeisti, prieš tryliką metų pasitikome laisvės aušrą. Visuomenėje tvyrojusi dvasinė tuštuma ir neatsakingas laisvės supratimas leido antiikultūrai tiesiog nusiaubti žmonių dvasią. Todėl šiandien nereikėtų stebėtis, kodėl žmonės taip sunkiai skiria tiesą nuo melo, kodėl

žudosi, kodėl net atsiradus galimybei išjungti į Europos tautų šeimą ir normaliai tvarkyti savo gyvenimą, abejoja, ką pasirinkti, nes bijo dar kartą likti apgauti.

Nūnai laimingesnio ir saugesnio gyvenimo siekiantiems Lietuvos žmonėms netrūksta pasiūlymų: žmonės mokosi verslumo, vystomas kaimo turizmas, net mokoma gyventi būsimoje Europos Sąjungoje, tačiau mažiausiai kalbama apie į laisvę einančio žmogaus programą — Dekalogą. Dabiau jis yra tiesiog ignoruojamas, nes trukdo nesąžiningai elgtis, nemoraliai gyventi ir reikalauja pagarbos kiekvienam, net ir pačiam silpniausiam žmogui. Aukso versui auksas padaromas, meilė Tėvynei ir tautos kultūrinis paveldas. Dėl šios priežasties nesukaba ieškoti pavyzdžių tarp Lietuvai tarnaujančių žmonių, bet reklamuojami „Naujojo amžiaus“ šamanai — burtininkai, raganos, astrologai, net striptizo šokėjai ir įvairiausio plauko apgavikai, o paskui stebimasi, kad net mokyti vyrai pasimeta tarp aiškiaregių, piramidžių ir horoskopų.

Gavėnys metu Bažnyčia kviečia žmones sustoti ir patikrinti savo gyvenimo kryptį: ar esame atvirai Dievui, ar gyvename sąžiningai, o gal leidžiame viešpatuoti savyje pasaulio dvasiai; ar einame į laisvę, o gal galime Egipto svogūnų ir leidžiamės iš naujo paveržiami. Bažnyčios raginimas daugiau melstis, pasininkauti ir keistis į gera daug kam atrodo per kietas ir nemoderniškas. Ne vienas atvirai pasako, jog Bažnyčia pasenusi ir nepajėgianti prisitaikyti prie spartiai besivystančio pasaulio. Šitie žmonės pagedautų populiariausios Bažnyčios, nuosekliai neskelbiančios Kristaus Evangelijos, neraginčios atsiverti, bet siūlančios pasitenkinti Krikštų ir religinėmis laidotuvėmis. Šitokia Bažnyčia būtų verta tiek, kiek yra verti mūsų dienų aiškiaregiai ir visi „Naujojo amžiaus“ šamanai, kurie kartais, atrodo, žmogui padeda, bet iš tikrųjų suvedžioja ir veda į dvasinę dykumą.

Apasitaš Paulius kadaise rašė: „Žydai reikalauja stebuklų, graikai ieško išminties, o mes skelbiame Jėzų nukryžiuotąjį, kuris žydams yra papiktinimas, pagonims — kvailystė“. Gavėnia kviečia kiekvieną iš mūsų savo širdyje išaukštinti Nukryžiuotąjį Kristų ir ištikimai Jį sekti.

GARBINGA SUKAKTIS

Kun. Stasys Raila, daug metų darbavęs Brooklyn, NY, diezeijos parapijų sielvadoje, š.m. balandžio 1 d.

• **Josvainiai.** Vasario 23 d. Josvainių parapijos bažnyčioje buvo medžiama už aktyviausių parapijos tikinčiųjų ir klebono Renaldo Šumbrasio iniciatyva naujai įsikūrusi Josvainių bendruomenės centras: valdybą, narius, už gražias idėjas, mintis ir būsimus darbus miestelio labui. Šv. Mišias aukojo kun. P. Petrakis, giedojo Anykščių, šv. Mato bažnyčios kamerinis choras. Po Mišių mokyklos salėje vyko Josvainių bendruomenės centro renginys „Viskas prasideda nuo žmonių iniciatyvos“.

• **Vasario 28 d.** vakarą Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje maldos vigilija ir šventiausiojo Sakramento naktinė adoracija prasidėjo antroji programos „Atgaivink“ pakopa. Šešias savaites parapijiečiai mąstys apie ryžtą būti Dievo vaikais, kaip įveikti nuodėmės žabangas, siekti Dievo meilės ir gerumo, apsispresti ir patirti Dievo artumą ir niekada nebijoti atsinaujinimo dvasiniame ir fiziniame gyvenime.

Iš Žibalių parapijos kilusi, Vanda Urbonienė, dar bolševikų okupacijos laikais nuvežė šios parapijos klebonui medžiagos arnotams ir alboms. Su vienu iš tos medžiagos pasiūtu arnotu 2002 m. gruodžio mėnesį, V. Urbonienė besilankant teviškeje, nusifotografavo parapijos kunigas, kartu su V. Urbonienė (stovi už kunigo su keptuaitė) ir jos brolio vaikais.

STASYS RAINYS

Lietuvos pasipriešinimo kovų aktyvus dalyvis, inžinierius Stasys Rainys gimė Marijampolės apskrityje Kvietiškių parapijos Adomiškių kaimo ūkininko šeimoje. 1941 m. baigęs Marijampolės gimnaziją, įstojo į Kauno universiteto technologijos fakulteto elektrotechnikos skyrių. 1942 m. tapo studentų ateitininkų korporacijos „Grandis“ nariu. 1943 m. lankė prof. Pr. Kuraičio seminarą vadovaujantiems ateitininkams. Nuo 1942 m. įsijungė į antinacinių pasipriešinimo organizacijų „Lietuvių frontas“ veiklą, kuri ypač suaktyvėjo 1943 m., uždarius universitetą. Tačiau, nors vokiečiai universitetą uždare, nuo 1943 m. rudens paskaitos vyko nelegaliai, teko nuolat saugotis vokiečių patrulių, gaudžiusių gatvės šaukiamąjį amžiaus žmones. Stasys buvo vienas pažangiausių savo kurso studentų, gaudavusių geriausių pažymių, laikant egzaminus. Drauge jis aktyviai dalyvavo, platinant nelegalius Lietuvių fronto ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto leidinius. 1944 m. įsikūrus Vietinei rinktinei, Stasys dirbo šios rinktinės štabo trečiame (mobilizaciniam) skyriuje, kuriam vadovavo pulkininkas A. Šova.

Kai naciai, likviduodami Vietinę rinktinę, suėmė štabo narius, S. Rainys pasitraukė į Marijampolę. Tais pačiais metais gegužės-birželio mėnesį, Gestapo tarnyboms likvidavus Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo komitetą, buvo sudarytas vadinamas mažasis VLIK-as, kuriame Lietuvių frontui atstovavęs Povilas Šilas liepos mėnesį atvyko į Marijampolę, kur Stasys Rainys rūšiojo savo įrengtoje patalpoje spausdino paskutiniąsias VLIK'o direktyvas. Rugšėjo mėnesį S. Rainys grįžo į Kauną ir, bendraudamas su Povilu Šilu, spausdino ir platino jo paruoštus

atsisaukimus.

Pradėjus veikti universitetui, drauge su keliais grandiečiais kurso draugais gavo kambarius studentų bendrabutyje Kestučio gatvėje, kuris tapo savotišku pasipriešinimo sovietinei okupacijai židiniu. Virš esančiame bute gyveno Juozas ir Jurgis Lukšai, kiti grandiečiai, apacioje susibūrę ateitininkai medikai. 1944 m. rudens Stasys Rainys perėmė vadovavimą studentų ateitininkų „Grandies“ korporacijai — tapo jos pirmininku, o taip pat perėmė korporacijos antspaudą, kurį paslepė elektros instaliacijos dėžutėje savo kambario bendrabutyje. Tais pačiais metais, kaip valdybos narys, dalyvavo studentų ateitininkų sąjungos centro valdybos veikloje.

1944 m. spalio mėnesį, įsikūrus pasipriešinimo organizacijai „Lietuvos Išlaisvinimo taryba“, Stasys Rainys įsijungė į jos veiklą, parūpino rotatorių atsisaukimams ir laikraščiams spausdinti, informavo P. Šilą apie jos leidinius ir organizavo ryšį su Suvalkijos veikiančiomis grupėmis. 1945 m. sausio mėnesį suėmus P. Šilą, S. Rainys slapta išvyko iš Kauno ir, nutraukęs studijas (buvo paskutinio kurso studentas), padirbtas dokumentais įsidarbino Vilniuje, elektrotinkinyje.

Vėliau atstatė ryšius pagrindinėje veikloje iš LITO išsivysčiusiose struktūrose. 1945 m. lapkričio mėnesį buvo Vilniuje suimtas, 1946 m. kovo mėnesį Karinio tribunolo nuteistas 10 metų laisvės atėmimu, 5 metais teisių apribojimu. Pradžioje pateko į vario-urano šachtas Vidurinėje Azijoje, vėliau buvo išsiųstas į „Berlago“ speclagerį Kolyomoje, kur 1954 m. pagal užskaitus išleistas ir paliktas tremtyje.

Dar dirbdamas Vilniuje, Stasys susipažino su studente

medike Julita, kuri, baigusi medicinos kursą, buvo paskirta dirbti gydytoja Klaipėdoje. Kai Stasys išleido iš lagerio ir neleido grįžti į Lietuvą, ji nuvyko pas Stasį į Magadaną, ten sukūrė šeimą ir liko gyventi tremtyje. Po lagerio Stasys Rainys privalejo gyventi Palatkos gyvenvietėje, įsidarbino stiklo fabrike. Palatkos medicininiam punkte gavo darbą ir Julita. Vėliau jiems pavyko persikelti į Magadaną, ir Stasys pradėjo galvoti apie universiteto baigimą. Visas anksčiau išklaustas universiteto kursas nebuvo pripažintas, teko pradėti iš naujo. Stasys Rainys baigė Magadaną vidurinę mokyklą, ir su jos atestatu 1956 m. galejo įstoti į Visasąjunginį neakivaizdinį politechnikos institutą (VNPI) Maskvoje, kurio filialas buvo Magadanė.

1957 m. Stasys gavo leidimą vykti į Lietuvą ir, tais pačiais metais atvykęs į Klaipėdą, įsidarbino Projektavimo institute, kur dirbo įvairius elektros įrengimų projektavimo darbus.

1962 m. baigė VNPI ir apgynė diplomą. Dirbdamas projektavimo institute, pasižymėjo originaliais ir išradimais projektais, nors nuolat jautė grėsmingą sovietinės valdžios dėmesį. Darbas šachtose, Kolyomoje pakirto sveikatą, ir neleidė tvirtai išjungti į Atgimimo Lietuvos darbus. Stasys Rainys nesigyrė nuopelnais pasipriešinimo okupantams veikloje, nors nusiėmė žymiai daugiau negu daugelis įvairiais žymenimis apdovanotų.

Stasys Rainys po sunkios ligos mirė Klaipėdoje 2002 m. gruodžio 15 d., palaidotas gruodžio 18 d. Vilniuje, Rokantiškių kapuose.

Dr. Mindaugas Bloznelis
Lietuvos politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ pirmininkas

A. MACEINOS 95-MEČIO MINĖJIMAI

Vasario 7 d. Naujamiesčio galerijoje, minint Lietuvos filosofo Antano Maceinos 95-ąjį gimimo metines, vyko literatūrinis vakaras, kurį vedė Albina Saladunaitė. Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas apibūdino Maceinos palikimą kaip svarbų ne tik Lietuvos filosofinei minčiai. Ganytojas citavo T. Sodeikos mintis apie vieną garsiausių Lietuvos filosofų, komentavo trilogiją „Cor inquietum“, Maceinos minties gelmę siedamas su asmeniniu dialektinės būties išgyvenimu. Svarbią vietą vyskupas Jonas Kauneckas skyrė ir pastoracinėms knygoms „Bažnyčia ir pasaulis“ bei „Krikščionis pasaulyje“. Renginyje skambėjo Panevėžio konservatorijos studentės atliekamos melodijos.

Vasario 8 d. Panevėžio Petkevičaitės-Bitės bibliotekos galerijoje vykusiam A. Maceinos 95-mečio minėjime dalyvavo A. Maceinos sūnus Saulius Maceina, dukra Danutė Maceinaitė-Milkūnienė, gydytoja iš Žemaičių Kalvarijos, Tatjana Maceinienė, ateitininkų sėdangis Petras Plumpa. A. Maceinos poeziją skaitė Naujamiesčio galerijos direktorė Vigita Dumbrienė. Skambėjo Panevėžio konservatorijos studentų atliekamos melodijos.

Petras Plumpa supažindino su A. Maceinos pagrindiniais veikalais ir nagrinėjama problematika. „Maceinos raštai“ buvo platinami šimtatūkstantiniu tiražu, o kiek jų išplatinama dabar? — retoriškai klausė pranešėjas. Knygos apie Maceinos gyvenimą „Pašauktas kūrybai. A. Maceina: filosofo asmenybės interpretacija“ autorė, rašytinio palikimo redaktorė, jo raštų į rusų kalbą vertėja Tatjana Maceinienė papasakojo šios taurios asmenybės gyvenimo nuotrų. Ji prisipažino, kad versti pradėjusi dėl to, kad pastebėjo, jog jų kūrybiniai pasauliai labai artimi. Savo prisiminimais pasidalijo ir A. Maceinos sūnus Saulius bei dukra Danutė. Pabaigoje buvo perskaitytas specialiai minėjimui parašytas Panevėžio vyskupo Jono Kaunecko prakalbusis žodis Maceinai.

BŽ, 2003, Nr. 5

SKELBIMAI

PARDUODA

Automobiliai 30% pigiau nei pas „dilerį“
01 Toyota Camry — \$9.600.
01 Jeep Grand Cherokee — \$10.500.
01 Audi A4 — \$11.500.
00 VW Passat — \$9.50000
Dodge Grand Caravan — \$10.500
Tel. 773-497-1452.

PASLAUGOS

ELEKTROS IVEIDIMAI-PATAISYMAI.
Turio Cikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS. ŠALDYTUUVUS. ŠILDYMO SISTEMAS. VIRYKLAS. ORO VESINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

AUTOMOBILIŲ NAMŲ SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukštesnė Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

Mokesčių skaičiuotojų paslaugos

Tvarkau PAJAMŲ MOKESČIŲ FORMAS IR SUVEDU BUKHALTERINĘ APSKAITĄ.
Gediminas Pranskevičius
3205 N. Seeley
Chicago, IL 60618.
Tel. 773-935-0472.

SIŪLO DARBĄ

Caregivers needed in Wisconsin.
English, social security, references. Some experience necessary. Driver's licence helpful.
Call Home Care @ 262-657-8467.

Vaikams reikalinga energinga 45 m. ar vyresnė auklė. Gyventi 6 d. savaitėje, virti, valyti. Privalo kalbėti rusiškai.
Tel. 630-443-8764, Marina.

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami 2 mieg., naujai suremontuoti butai.
Pavasario kainos \$656-\$682.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Išnuomojami 1-2 mieg. „condo“
Oak Lawn ir Willowbrook su baseiniais. Tel. 708-289-8577 arba 708-423-4761.

Išnuomojami po remonto 2 atskiri kambariai Brighton Parko rajone. Didele virtuve, labai geras susisiekimas, kiemas ir masinės statytų aikštelė — atverti.
Tel. 773-376-2874.

„Draugo“ skelbimų skyrius
Tel. 1-773-585-9500

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO AUKŲ VARDYNAS

Vasario 12 d. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras pakvietė į renginį „Prisimink mano vardą“, kuris vyko Vilniaus rotušėje. Renginio metu buvo pristatytas Lietuvos gyventojų genocido aukų vardynas „Lietuvos gyventojų genocidas“, sudarytas žuvusių, ištremtų, įkalintų žmonių biografijų pagrindu.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras per pastaruosius penkerius metus surinko ir patikslino informaciją bei trijose knygose paskelbė 86,000 Lietuvos piliečių, patyrusių terorą ir genocidą, pavardes ir rengiasi ateityje paskelbti dar 150,000 biografijų. II vardyno tomas yra skirtas 1944–1947 metų sovietų genocido aukoms. Tai buvo žiauriausio teroro ir didžiausios netekčių laikotarpis, kai viena okupantų keitė kitas, įžengė į Lietuvą kaip į nugalėtą priešoterritoriją, kurioje negalioja civilizuoto pasaulio įstatymai. Sugrįžę sovietų okupantai kariniu baudžiamųjų operacijų metu per šiuos 2,5 metų nužudė 15,680 Lietuvos gyventojų, iš kurių daugiau kaip trečdalis buvo beginčiai kaimo žmonės, suėmė ir išvežė į lagerius 70,000, ištrėmė 13,400 žmonių.

Vardyno atsakingoji redaktorė Birutė Burauskaitė sakė, kad tiek pavardžių, pridedant bent svarbiausius duomenis apie jų žmonių patirtas represijas, vienoje knygoje netilptų. Todėl antrasis vardyno tomas bus išleistas trimis dalimis: A–J, K–S, Š–Ž. Šioje antroje II tomo knygoje pateikiama informacija apie

33,564 asmenis (pavardės K–S), patyrusius sovietinio režimo represijas. Redaktore pasakojo, kad prieš 15 metų, Atgimimo apyaušryje, filosofo Mečio Laurinkaus ir kompozitoriaus Juliusa Juzeliūno pastangomis buvo įkurta Sąjūdžio komisija stalinizmo nusikaltimams tirti, užsibrėžusi surinkti informaciją apie represuotus asmenis, skelbti jų vardinius sąrašus. Į komisijos kreipimąsi pateikti duomenis apie režimo vykdytas represijas visuomenė atsiliepė didžiuoju srautu laišku, atsiminimų ir kitokia medžiaga. Tuo metu kilusi diskusija, kokią paminklą reikėtų pastatyti genocido aukoms, išbleso supratas, kad aukos įvardijimas ir yra jos įamžinimas bei pagerbimas. Pirmasis tomas, 1939–1941 metais nuo sovietų okupantų nukentėjusių asmenų vardynas, buvo išleistas 1992 ir 1999 metais.

Renginyje dalyvavo LR prezidentas Valdas Adamkus, prof. Vytautas Landsbergis, daug kitų aukštųjų svečių, taip pat gausus būrys buvusių politinių kalinių ir tremtinių, represuotųjų ir žuvusių tremtyje artimųjų. Šių grupių atstovams prezidentas V. Adamkus ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė Dalia Kuodytė teikė genocido aukų vardyno leidinius. Renginio metu vyravo ištis pakili nuotaika, buvo skaitoma tremtinių poezija, veikė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro 1997–2002 m. išleistų knygų paroda.

Bažnyčios žinios, 2003 Nr. 4

KUNIGŲ TARYBOS POSĖDIS

Vasario 25 d. Panevėžio kurijoje įvyko Kunigų tarybos posėdis, kuriam vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Posėdyje buvo svarstyti įvairūs klausimai: Kunigų tarybos ir Konsultorių tarybos statutai; Pastoracijos centro kūrimas ir kurios patalpų reorganizavimas, Utenos Dievo Apaizdos parapijos steigimas ir kiti svarbūs vyskupijos einamieji klausimai. Aptarti Europos Sąjungos

keliami iššūkiai ir Bažnyčios dedamos pastangos bei pasiuntinybė Europoje. Nemažai dėmesio skirta pasauliečių įtraukimo į parapijos gyvenimą temai ir Pastoracijos tarybos parapijose klausimams. Remiantis bažnytinės teisės normomis buvo tikslinama Pastoracijos tarybos kaip klebono patariamosios parapijos struktūros bei darbinio parapijos grupių veikla.

BŽ

Atkelta iš 1 psl.

Naujas Tautinių bendrijų tarybos, kurią sudaro 26 nariai, pirmininkas bus išrinktas šią savaitę, nes baigėsi ankstesnėsios tarybos trejų metų kadencija. Iki šiol tarybai vadovavo Armenų bendruomenės pirmininkas Ruslanas Rutinianas.

Be to, A. Petrauskis, taryboje prie prezidento turėtų

būti akademių slouksnių ats-tovas, kuris tiria tautinių mažumų klausimus ar gilinasi į Europos ir pasaulio etninius santykius bei politiką, atstovauja Lietuvai Europoje.

Iš viso Lietuvoje gyvena daugiau kaip 100 tautybių žmonės, veikia 268 visuomeninės organizacijos, išskūrusios tautinių pagrindų.

Lietuvos pažanga pranoko Tarptautinio valiutos fondo lūkesčius

Atkelta iš 1 psl.

TVF misijos ataskaitoje taip pat pabrėžta, kad 2002 metais bendro biudžeto finansinis deficitas, išankstiniais vertinimais — 1,2 proc. žemesnis nei planuota 1,5 proc. riba.

TVF atstovė Lietuvoje Zuzana Briksiova, pristatydama TVF valdybos vertinimus, pareiškė, jog tarp valstybių, ku-

rias stebi TVF, Lietuva užsitarnavo „žvaigždės“ vardą.

Balandį TVF direktorių valdyba ketina paskelbti galutinį pažangos vertinimą per visą Lietuvos vyriausybės ir TVF ekonominės politikos memorandumų galiojimo laiką nuo 2000 m. pradžios. Pasibaigus memorandumo galiojimui, naujas dokumentas nebus pasirašomas.

Lietuvoje gali būti įvesta „šeimos valanda“

Atkelta iš 1 psl.

Kad jaunuolius būtų galima lengvai atpažinti, ketinama įvesti naujus plastikinius moksleivių pažymėjimus. Pasak A. Zuoko, šie pažymėjimai bus sunkiai padirbami bei patrauklesni jaunimui.

Pasak A. Zuoko, pataisose tikriausiai bus numatoma, kad „šeimos valanda“ skirtingu laiku žiemą ir vasarą turėtų būti taikoma jaunuoliams iki 16 metų. Pasak Vilniaus mero, kiekvienoje savivaldybėje „šeimos

valanda“ turėtų būti taikoma skirtingu metu — atsižvelgiant į miesto problemas ir specifiką. Ar „šeimos valandos“ metu mieste nėra paauglių, prižiūrės policininkai. Pasak A. Zuoko, „šeimos valandos“ metu mieste vaikštinėjantys paaugliai bus atvežami į trumpalaikį globos centrą. Vaikai ten bus tol, kol juos pasiims tėvai. Tėvai, kurių vaikai „šeimos valandos“ metu bus aptikti mieste, bus šviečiami, o jei tai nepadės — veliau jiems bus skiriamos nuobaudos.

Socialdemokratai planuoja valdyti trečdali savivaldybių

Atkelta iš 1 psl.

Lietuvoje iš viso yra 60 savivaldybių.

Šią savaitę prasideda pirmieji pernai gruodžio pabaigoje išrinktų savivaldybių tarybų posėdžiai, kuriuose bus renkami merai.

Pasak I. Šiaulienės, socialdemokratai tikisi gauti merų postus Šiaulių mieste, Kauno rajone, Klaipėdos rajone, Marijampolėje, Kašiadoryse, Tauragėje, Biržuose, Raseiniuose,

Telšiuose, Trakuose, Pakruojuje, Vilkaviškyje, Tauragėje, kituose rajonuose.

Kadencija baigiančiose savivaldybių tarybose socialdemokratai turėjo 15 merų ir 11 vicemerų. Dabar jie tikisi turėti 13 vicemerų bei 8 savivaldybių administratorių postus.

Praėjusį gruodį vykusiose rinkimuose LSDP iškovojo 332 igaliojimus.

Iš viso savivaldybių tarybose yra 1,560 igaliojimų.

Vasaros laiko įvedimas turės dvejetainį poveikį žmonių sveikatai

Atkelta iš 1 psl.

Psichoterapeuto Raimundo Milašino nuomone, Lietuvos gyventojams priimtinausia dabar galiosanti sezoninio laiko sistema, kai pavasarį laikrodžio rodyklės pasukamos valanda į priekį, o rudenį — atgal. Pasak R. Milašino, šviesa turi įtakos žmogaus psichikai ir fiziologijai. Kuo mažiau šviesos, tuo dažniau žmonės kenčia nuo depresijos. Kuo daugiau sergančiųjų depresija, tuo daugiau savizudybių. Gydytojas išsiskiria, kad laiko pakeitimas neturės įtakos psichikos ligomis sergančių žmonių sveikatai.

Endokrinologų teigimu, žmogaus endokrininė sistema reguliuoja viso organizmo veiklą: psichiką, emocijas, nuotaiką, lytinį gyvenimą. Hormonų veikla labai susijusi su laiku, nes vieni jų gaminasi naktį, kiti — dieną. Miegant gaminasi augimo hormonas, o paryčiais suaktyvėja antinksnių veikla ir jie ima gaminti hormonus, kurie būtini, kad žmogus būtų darbingas, gerai jaustųsi, taip pat būtų tinkama medžiagų apykaita. Todėl endokrinologai mano, jog, pasikeitus laikui, kuriam laikui sutrinka ir hormonų veikla.

Karas Irake. Įvykiai ir faktai

Atkelta iš 1 psl.

„Teisė kovoti visomis priemonėmis“. Tai vienas būdų ginti Iraką nuo įsibrovėlių. Todėl tai sveikintina. Kai kovoji su įsibrovėliais visomis priemonėmis priemonėmis, esi ne teroristas, o didvyris“ sakė jis.

* Britų kariai Irako pietuose sekmadienį rado paslėptą apsaugos nuo cheminio ginklo kombinezonų, mokomųjų priemonių ir priešnuodžio prieš nervus paralyzuojančias dujas. Šios irakiečių apsaugos nuo cheminio ginklo priemonės buvo rastos objekte į pietus nuo Basros. Atrodo, kad tarp šių priemonių nėra pačių masinio naikinimo ginklų, kurių tikisi rasti amerikiečiai ir britai, siekiantys pateisinti įsiveržimą į Iraką. Tačiau britų kariai rado vieną „Geigerio“ skaitiklį, dujokaukių ir nervus paralyzuojančių dujų imituoklį — tai esą rodo, kad Irako kariai buvo mo-

komi, kaip elgtis cheminio ar branduolinio karo atveju.

* Sekmadienį netoli Basros miesto Didžiosios Britanijos specialiuoju pajėgų kariai paėmė ir nelaisvę penkis aukštus Irako karininkus, tačiau nė vienas jų nebuvo generolas, kaip iš pradžių buvo pranešta, pirmadienį pareiškė britų kariuomenės atstovė spaudai.

* Irakas slapta įsigijo 1,000 Rusijoje pagamintų priešlėktuoninių raketų „Kornet“, sakoma JAV žurnalo „Newsweek“ pirmadienio numeryje. Bagdadas įsigijo šias lengvas, galingas raketas iš Ukrainos ginklų prekybininkų, taip pat galbūt iš „kai kurių verslių Sirijos generolų arba net pačios Sirijos vyriausybės“, rašo žurnalas, remdamasis neįvardytais Pentagono atstovais.

* Irako valstybinė televizija pirmadienį atnaujino laidų transliavimą po pertrūkio,

LIETUVA — RINKOS EKONOMIKOS ŠALIS

Amerika pripažino Lietuvą rinkos ekonomikos šalimi. Tai gera žinia mūsų gamintojams ir paslaugų teikėjams, nusitaikiusiems ne tik į Jungtinių Valstijų, bet ir į kitas Amerikos žemyno rinkas. Kita vertus, Europos Sąjunga ir Pasaulio prekybos organizacija tai padarė anksčiau.

Tas faktas, kad Amerika taiko Lietuvai ne rinkos ekonomikos šalies statusą, iškilo aikštėn pavasarį, kai buvo iškelta dempingo byla „Achemos“ eksportuojamoms trašoms. Ir nors ši byla netrukus subliūško, Lietuva taip ir liko amerikietiškoje rinkos ekonomikos šalių sąrašė. Žinoma, šį nepalankų statusą paveldėjusi dar iš tarybinių laikų, Lietuva stengėsi jo atsikratyti. Mes labai kietai spaudėme Ameriką, prašydami paaiškinti, kodėl ji mūsų nelaiko rinkos ekonomikos šalimi, nors šį statusą mums jau buvo suteikūsios tokios autoritetingos organizacijos, kaip Europos Sąjunga ir Pasaulio prekybos organizacija, sakė Užsienio reikalų ministerijos ekonomikos departamento direktorius Romas Švedas ir tęsė: „Maža to, Amerika jau anksčiau Rusiją pripažino rinkos ekonomikos šalimi, o Lietuvos dar ne. Nežiūrint to, kad buvo visi ekonominiai, visi politiniai, netgi, sakytumė, visi etikos argumentai mūsų pusėje, mechaniz-

mas dėl tokio statuso pakeitimo Amerikoje yra tiek sudėtingas, kad ši istorija užsitęsė nepateisinamai ilgai“.

Ir štai ta užsitęsusi istorija pagaliau baigėsi. Kokios naudos iš to turės Lietuva? Dvejos. Pirmą, tai naudinga šalies įvaizdžiui, antrą, tai palanku mūsų prekių ir paslaugų eksportui. Pradėkime nuo šalies prestižo. Vėl Romas Švedas: „Tai, visų pirma, mums buvo prestižo reikalas. O bendras prestižo reikalas įtakoja ir apskritai verslo plėtrą su Amerika. Nes jeigu Lietuvos verslininkai norėtų, sa-kykim, sudaryti kažkokias tai sutartis su Amerikos verslininkais, tai gandas iš Amerikos pusės, kad mes esame ne rinkos ekonomikos ar panašiai, tai neįgiamai įtakoja“.

Ekonominę šio reikalo pusę Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų generalinis direktorius Rimas Varkulevičius mūsų radijui nusakė pabrėždamas du dalykus: „Pirmas, tai pačios Amerikos rinkos prieinamumas. Antra, per Amerikos rinką prieinamumas prie Šiaurės Amerikos visos rinkos, o taip pat ir Lotynų Amerikos. Nes juk kai kurie pavyzdžiai rodo, kad, patekus į Jungtinių Amerikos Valstijų rinką, atsiveria papildomos galimybės prekiauti su Lotynų Amerikos valstybėmis“.

Čia pažymėsime, kad mūsų verslininkai domisi Jung-

tinių Valstijų rinka. Pernykštis Lietuvos prekių eksportas į Ameriką sudarė 730 milijonų litų, importas viršijo 800 milijonų litų. Iš Lietuvos į Ameriką keliauja sūriai, bal-dai, alus, kai kurie chemijos pramonės produktai. Tarp kitko, taip jau sutapo, jog kaip tik šiuo metu Ūkio ministerijoje vyko seminaras: „Kaip eksportuoti į Ameriką, naudojantis internetu ir kitomis moderniomis priemonėmis“? Seminarą vedė Amerikos importuotojų asociacijos generalinis direktorius Philip Brain. Rimas Varkulevičius sakė, kad, norint plėtoti eksportą į Ameriką, panaudojant šiuolaikines technikas galimybės, pirmiau turi būti sudarytos politinės prielaidos prekybai plėtoti. Rinkos šalies statuso suteikimas kaip tik ir esanti tokia politinė prielaida.

Tačiau bendrovės „Rokiškio sūriai“ pardavimų direktorius Darius Norkus šią nau-

A. + A. VITAS BERNADIŠIUS

Mirė 2003 m. kovo 28 d.

Nuliūdę liko: žmona Justina Visockaitė, vaikai Vida ir Raymond Bernadišius, anūkas Brian Harris, proanūkas Taylor, Mallory ir Claudia Harris.

Velionis buvo pašarvotas sekmadienį, kovo 30 d. nuo 2 v. p.p. iki 9 v.v. Lawn laidojimo namuose, 7732 W. 159 St., Orland Park, IL. Velionis bus palaidotas Holy Sepulchre.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Lawn FH, tel. 708-429-3200.

jeną sutiko be ypatingo entuziazmo:

„Nei skystis labai, nei ypatingai džiaugtis. Man, kaip Lietuvos piliečiui, tai malonu, be abejo, kad galų gale Amerika pripažįsta mus rinkos ekonomikos šalimi. Tačiau kaip perdirbamosios pramo-

nės atstovui, tai iš tikrųjų, kol kas bent panašu, kad įtakos jokios tai neturės“.

Pernai „Rokiškio sūriai“ pardavė Amerikoje sūrių už 40 milijonų dolerių.

Rimgaudas Geleževičius Laisvos Europos radijui ir „Draugui“ iš Vilniaus

KAIP AŠ MYLIU SAVO GIMTAJĄ KRAŠTĄ

Žemuogių kvapas, žaliuojantys Paserbenčiai, senosios kapinaitės, balta, lyg M. Martinaičio eileraštyje cukrumi apibarstyta pažnyčia, — viskas čia sava ir miela. Čia mano gimtinė, mano namai. Čia visada norėsiu sugrįžti, čia visada manęs lauks mano vaikystė, mano svajonės.

Mano miestelis, lyg Roma, išsidėstęs tarp kalvų, o aplink vien lygumas. Kalnų apylinkės, tarsi senovės tvirtovės apsuptytos upeliu — Kalnupio, Serbentos ir Šaltunos. Sve-timai akiai tikriausiai miestelio gamtovaizdis neatrodo kuo nors ypatingas, tačiau čia gyvenamas, pažįsti ir pamilti kiekvieną upelį vingi, kiekvieną kalvelę, kiekvieną pakelės akmenį.

Apie senolių atsidavimą tėviškei liudija istorijos faktai:

„POKARIO ISTORIJA JAUNIMUI“

LGGRT centro Memoriaminis departamentas vykdydamas programą „Pokario istorija jaunimui“ kartu su Krašto apsaugos ministerija (KAM) bei Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) kiekvienais metais organizuoja konkursą „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekusių istorija“. Tai — vyresniųjų klasių mokslėiams skirtas renginys, kurį sudaro dvi dalys: istorinis ar literatūrinis rašinys bei viktorina. Rašinio konkurso orga-

kalnų vieni pirmųjų minimi kryžiuočių karo kelių aprašymuose, neaplenkė miestelio nė vienas karas. Bet, kiek kartų miestelis buvo sugriautas, tiek kartų ir prisikėlė. Tik stiprus ir vieningi žmonės atsilauko prieš negandas.

Ir tikėjimas. Dar Napoleono kareivio našlės lėšomis pastatytoje bažnyčioje jėgų sėmėsi mūsų seneliai, ramybės ir supratimo čia skatina ieškoti ir mūsų tėvai, mokytojai. Visą miestelį sutiks čia Sekminėse ar Kučių naktį, Joninių naktį kartu ieškom žydincio paparčio.

Gyvybingumas ir begalinė meilė šlypi šio krašto žmonių širdyse. Mes, šiandienos kalnųieškiai, didžiuojamės žymiais krašto žmonėmis: publicistu, poetu Mečislovu Davainiu-Silvestraičiu, dainininke Prane Radzevičiute, rašytoja

Janina Irena Survilaitė, kompozitoriumi ir dirigentu Juozu Tallat-Kelpša, kompozitoriumi Algirdu Martinaičiu, Nacionalinės premijos laureatu poetu Marcelijumi Martinaičiu ir kitais. Nors Kalnų apylinkėse jie tik gimė ir augo, bet gimtinės ilgesį ir meilę išreiškia savo kūrinuose.

Dar nežinau, kokiame krašte gyvensiu, tačiau visus kraštus lyginsiu su Kalnųiais. Nes viską čia dariau pirmą kartą — ištariau pirmąjį žodį, žengiau pirmąjį žingsnį, parašiau pirmąjį raidę. Visur ieškosiu pažįstamo vaizdo, pažįstamų balsų. Visam pasauliui ieškosiu Kalnųjų....

Ineta Beivydaitė

9 kl. mokinė Kalnų seniūnijos Pašaltonio pagrindinė mokykla

lėtojai yra šie:

Už istorijos rašinys:

1 vieta. Kauno Martyno Mažvydo vid. m-l., Žmogaus likimas Lietuvos istorijos sū-kuriuose“, Ignas Alksnys 11 kl., mokytoja Aukšė Petruševičienė — 300 Lt.

Už literatūros rašinys:

1 vieta. Biržų „Atžalyno“ vid. m-l., „Pokalbiai apie sukrūvintą birželį“, Justinas Kruopis XII h kl., mokytoja Regina Trepkuvienė — 300 Lt.

Our new Airbus goes by the designation A340. But you can just call it Cloud 9.

There are a number of reasons why our Airbus A340 is the ultimate in comfort and convenience. Economy Extra, our new class of service, offers its own separate cabin with plenty of room to work or relax. While every seat in all three classes has been newly designed and features an individual video screen. Of course, the sense of well being you'll feel when flying on this sophisticated new aircraft is more than just the result of enhanced comfort, space and amenities. It's also the result of an enhanced quality of service you'll find only on SAS. To find out more call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. www.scandinavian.net

It's Scandinavian

SAS

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remiene (kairėje) ir Los Angeles Dramos sambūrio valdybos pirm. Ema Dovydaitytė po sėkmingo spektaklio praėjusį sekmadienį Jaunimo centro scenoje. LB Kultūros taryba pakvietė LA Dramos sambūrį atvykti į Čikagą, bet renginio pilną skyrę „Draugui“. Esame dėkingi! Jono Kuprio nuotrauka.

DĖKOJAME!

„Ledi Makbet iš Akmenės“ sužavėjo Čikagos ir apylinkių lietuvių, o jų buvo prisirinkusi pilna Jaunimo centro salė ir dar balkonai!

Nuoširdžiai dėkojame Los Angeles Dramos sambūrio vadovybei, ypač pirm. Emai Dovydaitytėi, režisieriui Algimantui Žemaitiui ir visiems aktoriams, kurie mums atvežė ir padovanojo tikrai šviesią, malonią popietę. Dekui ir visiems sambūrio talkininkams, be kurių ir sceną išvestas spektaklis nebūtų buvęs toks jaukus, patrauklus!

Ir kaip nepadėkoti publikai? Tikrai džiugu buvo matyti tokį didelį būrį teatro, bet kartu ir „Draugo“ draugų, bičiulių. Žinome, kad kiekvienas savaitgalis siūlo daug renginių, daug pramogų ir visur tiesiog neįmanoma suspeti — nėra nei laiko, nei jėgų, nei pinigų. Tačiau mūsų tautiečiai niekuomet neliko kurti „Draugo“ kvietimui ir į jo renginius gausiai susirenka. Taip buvo ir praėjusį sekmadienį.

Tad su padėka drįstame pasiūsti dar vieną prašymą: ateikite šį sekmadienį į Maria gimnazijos auditoriją pasiklausyti „Trijų panterų“ koncerto. Tai tradicinis kasmetinis-pavasarinis „Draugo“ renginys. Prizadame, kad iki rudens Jūsų netrūkdysime, kol ateis laikas pakviesti į rudeninį „Draugo“ pokylių.

Dar kartą visiems dėkojame!

A* A Kunigunda Gudėnienė-Sakalauskaitė mirė 2002 m. kovo 28 d. Medford Lakes, New Jersey. Palaidota iš Šv. Andriejaus lietuvių parapijos baznycios, Philadelphia, PA, balandžio 1 d. Velionė buvo Kazio Gudėno našlė. Liko dvi dukterys — Justina ir Ingrida, taip pat anūkas Gabrielius.

„Kaukių baliaus“ premjera diena už dienos atėjė. O kaip su bilietais, ar jau apsirūpinote? Operos spektaklis įvyks Morton gimnazijos auditorijoje, Cicero, sekmadienį, balandžio 27 d., 3 val. p.p. Savaitėi praėjusio menų paroda atidaro Lietuvių opera rengia atsivertimo su svečiais solistais iš Lietuvos koncertą, kuris bus sekmadienį, gegužės 4 d., 3 val. p.p., Jaunimo centre. Bilietus į abu renginius galima įsigyti „Sėklyčioje“, 2711 W. 71st Str., Chicago, darbo dienomis nuo 9 v. r. iki 4 v. popiet, seštadieniais, nuo 10 v. r. iki 2 v. popiet. Bilietus galima užsisakyti paštu, rašant: Lithuanian Opera Co., Inc., 3222 W. 66th Place, Chicago, IL 60629. Užsisakant paštu, pridėkite sau adresuotą voką su pašto ženklų. Daugiau informacijos suteiks operos valdybos pirm. Vaclovas Momkus tel. 773-925-6193.

Šv. Kazimiero kongregacijos seserys maloniai visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos išteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Mišios bus šį seštadienį, balandžio 5 d., 9:30 val. ryto, seselių motiniškame name, 2601 W. Marquette Rd., Chicago. Mišias aukos kun. Patrick J. Pollard, Čikagos arkivyskupijos katalikiškų kapinių direktorius. Mišiose dalyvaus Šv. Kazimiero akademijos alumnės.

Dailininkų tėvo ir sūnaus — Leonardo ir Tado Gutauskų meno paroda atidaro Lietuvių dailės muziejų Lemonte balandžio 5 d., seštadienį.

Lietuvos Dukterų draugija vėl nuoširdžiai kviečia atsilankyti į jų ruošiamą priešvėlykinį pyragų ir margučių pardavimą balandžio 17 d. „Nameliuose“, 2735 W. 71st Str., nuo 8 val. ryto. Tel. 773-925-3211. Visi labai laukiami.

Zarasiškių klubo narių pusmetinis susirinkimas šaukiamas š.m. balandžio 3 d., 1 val. p.p., Šaulių namuose, 2417 W. 43rd Str., Chicago. Visus narius ir svečius maloniai kviečiame dalyvauti.

„BLUE BALTIC“ — TREČIASIS PROJEKTAS

Balandžio 12 d., seštadienį, 8 v. v., naujajame „Beverly Arts Center of Chicago“ vyks trečiasis bendras, LR konsulato Čikagoje ir grupės „Streetdancer“ vadovo Kęstutis Stančiauskas, projektas, skirtas karaliaus Mindaugo 750-osioms metinėms atminti.

Neįprastas savo užmanymu, būsimas koncertas žada būti labai įdomus. Jazz'o grupės gitaristas ir vadovas Kęstutis Stančiauskas, praeitais metais buvo Lietuvoje, kur susipažino su dainininke Veronika Povilioniene. Susižavėjęs jos dainavimu, Kęstutis pakvietė ją Čikagon. Koncertuodamas Kaune ir važinėdamas po Lietuvą, grupės „Streetdancer“ vadovas sakė sutikęs daug gabių atlikėjų, tačiau būtent Veronika paliko šiltą ir malonų įspūdį.

Veronika — ryškiausias žiedas kultūros vainike

Ir senas, ir jaunas Lietuvoje pažįsta liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė. Daugelis ją vadina tiesiog Veronika. Gimusi ir užaugusi dainingoje Dzūkijoje (Lazdijų rajone, Kapčiamiestyje) nuo pat vaikystės girdejo dainuojant savo tėvą Joną Janulevičių. Tikrai liaudies dainos grožio ir prasmės supratimas atėjo vėliau, studijuojant Vilniaus universiteto filologijos fakultete. Profesoriai J. Balkevičius, D. Sauka, pastebėję dainininkę, skatino ją gilintis į dainuojamosios tautosakos esmę.

Nuoširdumas, paprastumas, kūrybingumas traukia žmones prie Veronikos. Jos universalumas tiesiog stulbinantis. Ji atlieka vaidmenis šiuolaikinės lietuviškos muzikos kūrinyje „Dzūkijos variacijos“. Veronikai skirta Bobos vienaakės partija naujausioje kompozitoriaus B. Kutavičiaus operoje „Lokys“. Jazz'o, roko bei popmuzikantai irgi surado Veroniką. Jiems reikėjo naujo, nepatirto ir kartu kažko artimo. Tai buvo kitokia liaudies dainų įprasminimo galimybė.

Veronikai buvo įdomu pabandyti rasti bendrą kalbą su kitos kartos žmonėmis, kurie jau nebraižė rasta kaimo žolė, o mynė pilką miesto asfaltą.

Dr. Vinco Aurylos redaguojamas „Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūros“ II tomas jau baigiamas paruošti. Jame bus spausdinami poezijos ir dramos kūrinių. Redaktorius prašo vaikų vaidinimų ir ypatingesnių dekoracijų fotografijų. Lietuviškos mokyklos arba kiti rengėjai, statę išeivijos rašytojų vaidinimus vaikams, prašomi sukurti siūsti fotografijas ar kūrinius šiuo adresu: Stasė Petersonienė, 2534 W. 40th Str., Chicago, IL 60632 (informacija teikiama tel. 773-847-1693). Visos gautos fotografijos bus tuoj persiųstos prof. V. Aurylai į Lietuvą.

Veronikos Povilionienės atliekamos autentiškos lietuvių liaudies dainos ir šiuolaikinės jų interpretacijos pasižymi tikriems liaudies talentams būdinga improvizacija. Anot muzikologės Zitės Kelmickaitės, „Veronikos dainavimas išskirtinis reiškinys Lietuvos kultūroje ir ji yra ryškiausias žiedas mūsų tradicinės kultūros vainike“. Išgirskite ir jūs, atverkite duris į nuostabų, nepaprastai poetišką dainų pasaulį. Tikrai verta!

Kęstutis Stančiauskas sakė, kad turėtų išeiti puikus sąsambis tarp lietuvių liaudies, brazilijos ir čikagietiškos gatvių muzikos.

Atvykę pasiklausyti, galės ir pasižiūrėti! Erdvioje „Beverly Arts Center“ salėje bus eksponuojami trijų menininkų darbai. Kaip jie patys sako — trijų kartų meninė išraiška. Alexandros Eivaitės instaliacija, Ados Sutkuvičienės dekoratyviniai kilimai ir Rimo Čiurlionio tapyba sukurs modernų šiuolaikinio meno centro interjerą.

A. Eivaitės instaliacijos

Alexandra Eivaitė, nepaprastai gabi menininkė su neįsivaizduojamu minties ir fantazijos polėkiu. A. Eivaitė studijavo meną Čikagos universitete, kurį baigė 1980 m. magistro laipsniu tapybos srityje. Jai buvo suteiktas Midway Studijos prizas ir proga eksponuoti individualiai Renaissance Society. Pobakalaurines studijas tęsė Illinois universitete, o vėliau Europoje. Menininkė yra surengusi individualias parodas ne tik Čikagoje, bet daugelyje vietų nuo New Yorko iki tolimųjų Amerikos vakarų. Jos darbų galima rasti muziejuose ir privačiose kolekcijose Čikagoje, Bostone ir Lietuvoje.

Ar pasižiūrėjus interjerą, kyla asociacijos ir vizijos kaip užpildyti erdvę, galėsite sužinoti parodos atidarymo metu, kur dailininkė pristatys savo naują projektą. Beje, apie ji menininkė nutylėjo, pamindama tik keletą medžiagų, kurios bus naudojamos atlikimui. Smalsu, kur šį kartą nuskradins jos nepaprastą talento laki fantaziją.

„Beverly Arts Center“ laukia visų susidomėjusių šia paroda ir koncertu. Tiesiog nuostabu, kuomet lietuviai stengiasi parodyti Lietuvos, civilizuotos valstybės veidą pasaulio akyse, per visiemis suprantamą kalbą — meną!

Vitalija Pulokienė

Veronika Povilionienė.

„Beverly Arts Center of Chicago“ projektų vadovė Christina Adachi, „Streetdancer“ grupės vadovė Kęstutis Stančiauskas ir parodų centro administratorius Stephen McBride.

Alexandros Eivaitės instaliacija „Ciklai — 3 stadijos: I Skeletas, II Jungtys, III Kartografija“. 1998 m., mišri technika.

Balandžio 6 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Fortune House restorane, Michigan City, IN, vyks Beverly Shores Lietuvių klubo susirinkimas. Kalbėtoju pakviestas politologas prof. dr. Julius Šmulskytis.

Rengiamas rašytojo, Lietuvos rašties klasiko Vytauto Alanto paminėjimas balandžio 5 d., 3 val. p.p. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje ruošiamas balandžio 11 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Paskaita vyks lietuvių kalba. Daugiau informacijos suteikiama tel. 773-582-6500 (teirautis Sigitos).

Balandžio 4 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Čiurlionio galerijoje (Jaunimo centre) bus atidaro Irenos Šaparnienės batikos ir Nomados Grumadaitės skulptūrų paroda.

Balandžio 13 d., sekmadienį, 3 val. popiet. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, ruošiamas Nijolės Jankutės poezijos rinkinio sutikimas, taip pat knygos iliustratorės dail. Zitės Sodeikienės, bei skulptoriaus Kenneth Nelson darbų paroda. Sutiktuves ir parodą rengia bei visus maloniai kviečia skauciu būrelis „Verpstės“.

SKELBIMAI

• FANTASTIKA! TO DAR NIEKAD NEBUVO! Tik 19,9 cento skambinant į Lietuvą, 4,9 cent JAV bet kada. Jokių papildomų mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Kreipkitės vakarais lietuviškai į DIAL NOW atstovą su 9 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. Naudodami DIAL NOW paslaugas, tuo patiu remiate išeivijos lietuvišką žiniasklaidą. DIAL NOW — patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Sekmadienį, balandžio 6 d., 3 v. p. p., į geros, sielą keliančios muzikos koncertą Maria gimnazijos auditorijoje (6727 S. California Ave., Chicago) kviečia „Draugas“.

Programą atliks sopranai Raimonda Tallat-Kelpšaitė, Nomeda Vilkanaukaitė ir Rasa Juzukonytė, pasivadinusios

„Trimis panteromis“

Bilietai iš anksto gaunami „Drauge“, „Sėklyčioje“ — 2711 West 71 Str., Chicago, ir prieš koncertą prie įėjimo.

